

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kranj

21. FEBRUAR 1975

ŠTEVILKA 3 — XV

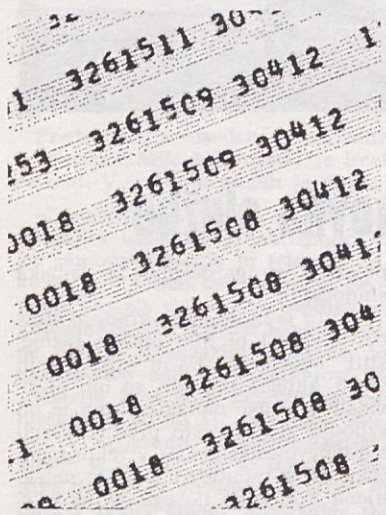
Uspešno zaključili poslovno leto

Lani sta nas prizadeli energetska in surovinska kriza, cene uvoznim surovinam so se povečale. Znašli smo se v težkem položaju. Toda nismo čakali. Z lastnim programom racionalnega poslovanja smo uspešno zaključili poslovno leto.

FILIP MAJCNEN

Če bo šlo tako naprej?

Položaj naše delovne organizacije se v tem razdobju ni izboljšal. Trenutno znašajo terjatve do kupcev že skoraj 240 milijonov dinarjev, oziroma petino celotne prodaje. Razum-

ljivo, da po drugi strani naraščajo obveznosti do dobaviteljev, tujih in domačih. To naraščanje obveznosti pogostokrat ni »razumljivo dobaviteljem, ki grozijo s prekinitvijo dobav.

(Stran 11)

Naloge, pristojnosti, odgovornosti

Pred tremi leti smo v Savi ustanovili prve TOZD. Tedaj smo tudi izdelali organizacijo podjetja, ki v bistvu velja še danes. Zasnova je bila dobra in sedaj, z ustanavljanjem novih TOZD in z združevanjem z drugimi delovnimi organizacijami niso bile potrebne večje spremembe.

(Stran 9)

Sindikati — sindikati — sindikati

Razvojno pot sindikata v Savi so spremljali vzponi in padci, vendar se je sindikat v vseh odločilnih trenutkih našega družbenega razvoja vztrajno zavzemal za oblikovanje Samoupravnih Socialističnih odnosov pri nas.

V tej številki glasila preberite daljši zapis o sindikalni konferenci, ki je bila v soboto, 8. februarja. O sklepih konference pa bomo pisali v eni od naslednjih števil.

(Stran 3., 4., 5., 6.)

In kaj potem?

Pripravili smo kratek razgovor z nekaterimi delavci v bivši Puškarni. Koliko so zamisli, oživele? Ali se kažejo določeni premiki? Kaj, smo želeli zvedeti? Kolikšen je optimizem in kakšno pričakovanje? Vse stvari se resnično ne dajo obnoviti k življenju hkrati, vendar pa je zanesljivo dejstvo, da so zamisli stekle in da se občutijo tudi v pripojenih kolektivih.

(Stran 8)

MLADI IN OBRAMBA DOMOVINE

Nenehno moramo izpopolnjevati sistem naše splošne obrambe na osnovi trajnih izkušenj NOV in tudi zato, da bi okrepili in razširili samoupravne pravice naših delovnih ljudi... «

Josip Broz-Tito

(Stran 10)

IME SAVA STE PONESLI V SVET

Priznanje folkloristom za vse, kar so storili za nas, za našo delovno organizacijo. V imenu delavcev Save, ob njihovem jubileju jim je glavni direktor Filip Majcen poklonil originalni kolovrat in veliko majoliko.

(Stran 13)

NOVA RUBRIKA
— NAŠ KLICAJ

OZD, TOZD, SOZD in STOZD

Samoupravljanje je zaradi svoje posebnosti in novosti porodilo mnogo novih pojmov in tudi stalnih besednih zvez. Le-te so bile večkrat precej obsežne, zaradi želje po krajšem (in tako hitrejšem) izražanju v pisavi pa so jih večkrat zamenjale kratice, npr.:

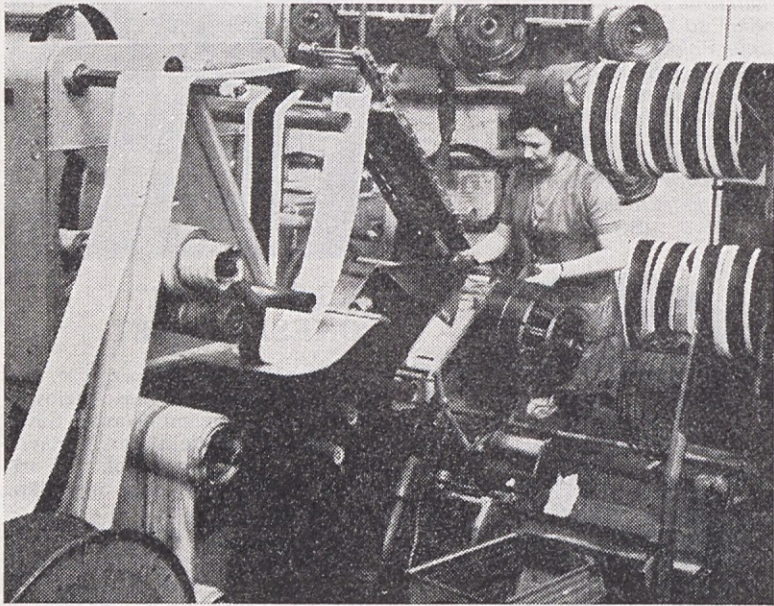
organizacija združenega dela — OZD,
temeljna organizacija združenega dela — TOZD,
sestavljena organizacija združenega dela — SOZD,
skupnost temeljnih organizacij združenega dela — STOZD.

Razvoj pa je šel še naprej, saj so kratice v govoru postale ozd, tozdz, storili »usodni« korak in to stopnjo razvoja osvojili tudi v pisavi, torej:

ozd — OZD,
tozdz — TOZD,
sozdz — SOZD,
V E N D A R
skupnost tozdzov — STOZD.

S tem so se poimenovanja tipa OZD, TOZD, SOZD vključila v jezikovni sistem kot poimenovanja moškega spola in tako se potem tudi sklanjajo: tozdz, tozdz, tozdz, tozdz, s tozdzom. Enako tudi ozd in sozdz, za STOZD pa velja, da je to skupnost tozdzov.

Naj omenim še, da že poznamo tudi glagol tozdzirati se in pridevnik tozdzovski.

Konfekcionerka velo plaščev iz TOZD Velopnevmatika

sozdz in stoazdz. Temu razvoju omenjenih besednih zvez smo pričali tudi pri nas v Savi, bolje rečeno, tudi mi smo svoje prispevali k takemu razvoju. Z današnjim dnem bomo

Torej smo pričali nastajanju novih besed, kar potrjuje misel, da je jezik nekaj živega; to pa velja tudi za slovenski jezik.

Zinka Pivk

Drugi o Savi

Prav gotovo je sleherni izmed vas opazil, da smo dali srebrnemu jubileju samoupravljanja velik pomen, saj smo na primer izdali posebno brošuro, obširno informacijo smo objavili v prilogi časopisa, dve številki zidnega časopisa sta bili posvečeni temu. Najbrž pa ne veste, da so tudi druga sredstva obveščanja v SRS in drugih republik objavila precejšnje število informacij in slik s praznovanja 1. delavskega sveta v Sloveniji. V uredništvu pozorno spremljajo objavljanje vseh informacij o Savi. Za to številko smo pripravili le informacije, ki so izšle v Delu, Dnevniku, Glasu in Delavski enotnosti. Nimamo pa natančnih podatkov, kaj so objavljali v radiu in na televiziji.

DELO

6. 1. 1975
ZDRUŽENI — MOČNEJSI
NA TRGU

Niški Vulkan se je z novim letom prisključil kranjski Savi.

8. 1. 1975
SISTEM ODNOSOV
V DRUŽBI,
KI JE DOKAZAL SVOJO MOČ

Andrej Maric ob 25-letnici samoupravljanja v Savi: Pomen samoupravljanja in politika nevrščnosti preraščata globoko v zavest delovnih ljudi...

14. 1. 1975
V SAVI ZDRUŽENIH
6 PODJETIJ

Nove možnosti hitrejšega razvoja in boljšega poslovanja.

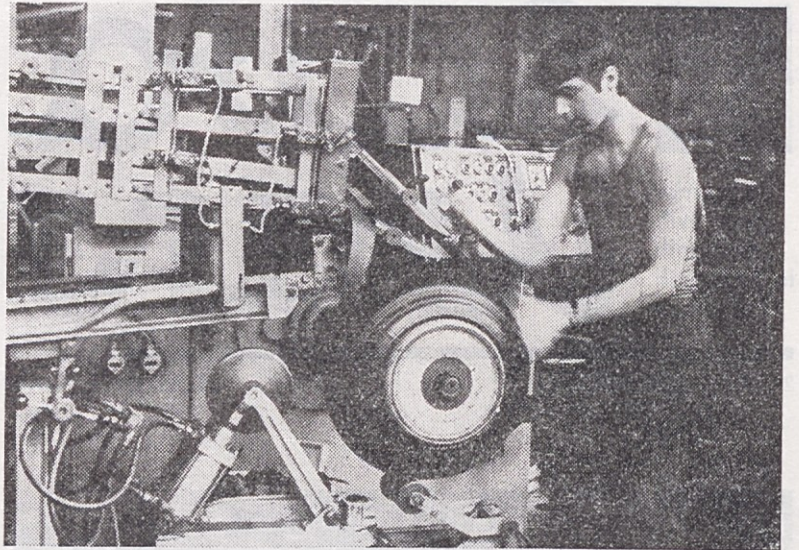
DNEVNIK

7. 1. 1975
SAVA IN VULKAN
SKUPAJ

Kolektiv Kombinata gume in obutve Vulkan iz Niša od novega leta uradno posluje v okviru Industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj.

8. 1. 1975
V Savi je proslavil delavski svet tovarne pomemben jubilej delavskega samoupravljanja.

27. 1. 1975
V kranjski Savi so se pred leti dogovarjali z nekaterimi kolektivi o združevanju.

Uspehi savskega delavca niso zgolj slučajni

28. 1. 1975
VARČEVANJE
— NOVA PROIZVODNJA

Največji problem kranjskih delovnih organizacij je pomanjkanje delavcev. Prav to jih sili v investicije, ki omogočajo hiter dvig produktivnosti. Brez dvoma so v tem pogledu med najuspešnejšimi v Savi.

GLAS

SREBRNI JUBILEJ
SAMOUPRAVLJANJA V SAVI

7. januarja 1950 so v Savi Kranj prvi v Sloveniji in drugi v Jugoslaviji izvolili 33-članski delavski svet.

10. 1. 1975
PRIZNANJA OB JUBILEJU

Na torkovi slavnostni seji delavskega sveta Save ob 25-letnici izvolitve prvega delavskega sveta v Savi so 51 članom kolektiva podelili priznanja.

17. 1. 1975
Organizacija ZSMS v delovni or-

ganizaciji Sava Kranj prireja ob 25-letnici delavskega samoupravljanja nagradno kviz tekmovanje.

24. 1. 1975
NOVO OBDOBJE NTK
SAVA

Namiznoteniški klub Sava je imel konec leta 1974 občni zbor, na katerem so obravnavali uspešno napredovanje...

28. 1. 1975
SPORTNIKI LETA

Oče gorjanskih športnikov Lovro Zemva je predal pokal najboljšemu gorenjskemu športniku za leto 1974 — kolesarju Save Bojanu Ropretu.

DELAVSKA ENOTNOST

11. 1. 1975
SREBRNI JUBILEJ
SAMOUPRAVLJANJA...

To je bil začetek delavskega samoupravljanja v naši republici.

L. Mraz

Nova upravna stavba

Nekatere strokovne službe

V novih prostorih

Nove ustavne spremembe, ki so pospešile razvoj samoupravljanja in s tem oblikovanje novih temeljnih organizacij združenega dela in sestavljenih organizacij združenega dela so vplivale tudi na dogajanje pri nas: dobili smo nove temeljne organizacije združenega dela in sestavljeno organizacijo združenega dela Polikem.

Za nemoteno delovanje teh organizacij pa so potrebne strokovne službe. Tem pa je spet treba zagotoviti potreben življenjski prostor za njihovo nemoteno delovanje. Na drugi strani pa z naraščanjem števila zaposlenih vedno primanjkuje

prostora za garderobe in samska stanovanja.

Vse to je narekovalo gradnjo stavbe, v kateri bi bilo možno razmestiti sodelavce tistih strokovnih služb, katerih prostori so bili predvideni v druge namene. Tako je ob vzhodni strani ceste pred Tovarno avtopnevmatike zrasla v rekordnem času nova montažna stavba, namenjena pridobitvi novega življenjskega prostora.

Iz samskega doma je preseljen oddelek za informiranje in del kadrovske službe, izpraznjeni prostori pa bodo ponovno uporabljeni za samske sobe, za katere so bili prvotno namenjeni. Tudi Tovarna av-

(Nadaljevanje na 12. strani)

Uspešna sindikalna konferenca

Čas med sindikalno konferenco, ki je bila marca 1973, in zdajšnja je bil za vse družbenopolitične sile eno izmed najbolj razgibanih obdobij. V

Mile Milivojević

tem času je bila sprejeta nova ustava, uveden je bil delegatski sistem, družbenopolitične organizacije so na svojih kongresih sprejele celo vrsto sklepov in resolucij in si začrtale politiko svojega delovanja. Lahko rečemo, da je bilo v Savi čutiti vso politično razgibanost: sprejeli smo novo organiziranost delovne organizacije in naredili bistvene premike na področju združevanja.

Tudi sindikalna konferenca, ki je bila v soboto, 8. februarja 1975, v sejni dvorani Skupščine občine Kranj, je izzvenela delovno in dokazala, da je naša sindikalna organizacija prisotna pri delu v vseh sredinah naše delovne organizacije.

Predsednik predsedstva sindikalne konference Mile Milivojević je imel referat. V uvodnih mislih je dejal:

»Današnja sindikalna konferenca poteka v času, ko proslavljamo 25 let samoupravljanja in trideset let, ko se je v komaj osvobojenem Beogradu sestala vsedržavna sindikalna konferenca. Na pobudo Komunistične partije Jugoslavije je prišlo do ustanovitve enotnih sindikatov Jugoslavije. Prvi zbor delavcev in namščencev je bil 31. decembra 1944. leta v Beogradu. Izvoljeni akcijski odbor je sklenil, da se izvedejo volitve delegatov posameznih strok in opravi popis članov sindikata. Do začetka zasedanja vsedržavne konference se je včlanilo v sindikat 250.000 delavcev iz vse Jugoslavije. Ta podatek nedvomno pričča o splošnem razpoloženju delavskega razreda naše države, da po mnogih letih razcepljenosti v sindikalnem gibanju slednjič ustanovi enotno organizacijo kot pridobitev revoluci-

onarnega boja delavcev ter vseh narodov in narodnosti Jugoslavije.«

Ko je orisal zgodovinsko pot nastanka in razvoja sindikalnega gibanja, je med drugim opisal tudi nastanek savske sindikalne organizacije.

»10. maja 1945 je bil na predlog profesorja Maksa Štupica ustanovljen iniciativni odbor za ustanovitev sindikalne organizacije. Hoteli so izbrati najboljše in poštene delavce, zato so dali v oglas, da se zberejo v eni pisarni vsi tisti, ki so delali za osvobodilno fronto. Ker je to bilo prve dni po končani vojni in se niso upali vsi odkriti, se jih je prijavilo samo 6. Volitve in ustanovitev enotne organizacije sindikata v naši tovarni so bile 20. maja 1945. Za prvega predsednika je bil izvoljen Jernej Srebrnjak, ki je ostal predsednik še pet let. Osnovna naloga sindikata je bila v preskrbi z živili, obleko, tobakom in podobno. V ta namen so ustanovili ekonomijo v Hrašah. V popoldanskem času so organizirali prostovoljno delo za izgradnjo tovarne Inteks in za delo na polju. Po potrebi so sklicevali tudi množične sestanke, kjer so obravnavali tekoče probleme.

Razvojno pot sindikata v Savi so spremljali vzponi in padci, vendar se je sindikat v vseh odločilnih tre-

nutkih našega družbenega razvoja vztrajno zavzemal za oblikovanje samoupravnih socialističnih odnosov pri nas.

Gospodarsko predstavlja to obdobje za Savo zelo težko dobo. V letu 1973, posebno pa še po energetski krizi, so se razmahnila inflacij-

domačem tržišču obstojati ustrezni, primerno elastični organi na ravni republike in zveze, ki bi v sorazmerno kratkem času zagotavljali ustrezne rešitve in s tem skoraj v celoti preprečili tako velika nihanja v pogojih poslovanja oz. zagotoviti normalne pogoje gospodarjenja,« je poudaril v svojem referatu tov. Milivojević. Ko je govoril o integracijskih procesih v Savi, je dejal:

»V letu 1974 je bila uspešno pripravljena in izvedena združitev v

Delovno predsedstvo sindikalne konference med razpravo tov. Marjana Peneša

Uspeli bomo, ker moramo!

Tov. FILIP MAJČEN, glavni direktor Save, je v svoji razpravi opozoril na težave, ki spremljajo naše gospodarstvo, od energetske do surovinske krize in pojava inflacije. Tudi gumarska panoga je v nezavidljivem položaju, čeprav smo predlagali ukrepe, ki bi stanje izboljšali. Da bomo premostili vse proizvodne in organizacijske težave, se moramo pri delu in odločanju kar najbolj prizadevati in se poleg svojih pravic zavedati tudi svojih dolžnosti. Vse moči moramo vnesti v delo, skrbeti moramo

za dobro organizacijo dela, dvigniti kvaliteto izdelkov in se prilagajati tržišču. Svojo razpravo je inž. Filip Majcen končal z besedami: »Uspeli bomo, ker moramo!«

ska gibanja tudi v visoko razvitih industrijskih deželah, kar je povzročilo strahovito povečanje svetovnih cen. Naša delovna organizacija je bila močno prizadeta, saj so cene reprodukcijskemu materialu in storitvam močno narasle. Glede na sistem carin in ostalih obremenitev dohodka je akumulacija vsako leto vedno manjša. V letu 1972 je bil pri 100 din realizacije ostanek dohodka 13,6 din, v letu 1973 pa samo 4,1 din.

Strokovne službe so pravočasno ugotovile, da moramo zavzeti določene ukrepe za izboljšanje poslovnega uspeha. Poleg internih ukrepov na področju organizacije dela, prodajne politike, izboljšanja kvalitete in drugo, so izdelali zahtevek po uskladitvi prodajnih cen, in sicer:

— na področju znižanja carin oz. uvoznih davščin, predvsem za tiste surovine, katere domači proizvajalci sploh ne proizvajajo ali ne v zadostnih količinah;

— znižanje stopnje temeljnega davka na promet, predvsem da se zniža temeljni prometni davek na promet za pnevmatiko za osebna vozila;

— nominalno povečanje prodajnih cen izdelkov v takšni višini, da se zagotoviti normalnih reprodukcijske sposobnosti in s tem njen perspektivni razvoj.

Kljub vsem gornjim zahtevam po uskladitvi prodajnih cen, in s tem zagotoviti normalnih pogojev poslovanja, pa na področju zmanjšanja carin in uvoznih davščin ter na področju znižanja temeljnega davka na promet ni bilo še nobenih ustreznih rešitev. Spremembo prodajnih cen smo dobili z več kot polletno zakasnitvijo, kar pa tudi nimamo za edino in najustrežnejšo rešitev. Mislimo, da bi morali za takšne premike na svetovnem in tudi na

Delegacije je potrebno vključiti v delo samoupravnih organov

ZDENKA JURANČIČ se je dotaknila vprašanja o delu delegatov in delegacij in dejala:

»V nadaljnjem razvoju delegatskega sistema bo potrebno storiti še marsikateri korak in zagotoviti delegacijam in delegacijam tako obliko dela, da bo le-to čim bližje slehernemu samoupravljalcu O njihovem delu naj bo informiran celoten kolektiv. Potrebno bo tudi izdelati program vključevanja delegacij v delo samoupravnih organov.

Delegati in gostje z zanimanjem sledijo referatu predsednika sindikalne organizacije Sava

(Nadaljevanje s 3. strani)

Puškarno Kranj, Kemično tovarno Moste Ljubljana, Tatro Ljubljana, Vulkanom Niš in industrijo gume Ruma iz Rume. V procesu povezovanja in poenotenja organizacije dela ter poslovanja delovne organizacije nas čaka še veliko dela.

Glede na integrirana dela in velikost temeljnih organizacij združenega dela je po dolgotrajni in široki razpravi dokončno izoblikovana organizacija samoupravljanja. Ustano-

vili smo 30 tozdov (lokacija Kranj 19) in ustrezno prilagodili spremljajoče strokovne službe. Z ustanavljanjem novih tozdov zagotavljamo večjo kvaliteto samoupravljanja in neposrednega odločanja.

Pri tem moram opozoriti, da je zelo nevarno, če odgovorni posamezniki nočejo razumeti bistva tozda, ampak se obnašajo lokalistično. Takšnih borcev za delavske pravice ne potrebujemo, saj vedno poudarjamo, da je nujno potrebno ob takš-

Varčevati moramo vsi!

Tov. JOŽE VUK je v svoji razpravi dejal:

»Opozorim naj na tisti del programa dela sindikalne organizacije, ki govori o boljšem gospodarjenju, večji produktivnosti in o boljšem izkoriščanju delovnega časa ter kapacitet. Ta del programa je zelo pomemben za dobre poslovne rezultate tozdov, delovne organizacije in hkrati tudi prispevek k stabilizaciji gospodarstva Jugoslavije. Dobro gospodarjenje zmanjšuje inflacijo in nelikvidnost, ki nam zadnje čase povzroča precejšnje težave.«

Ko je govoril o produktivnosti, je dejal:

»Produktivnosti ne bomo povečali s povečanjem kapacitet in s povečanjem števila delavcev, ampak le z uvedbo boljše in sodobnejše tehnologije ter z boljšo organizacijo dela.

Tudi z varčevanjem pri materialu, zmanjšanjem odpad-

ka in z boljšim odnosom do materiala bomo dosegli boljše delovne rezultate. Varčevati moramo vsi od direktorja navzdol. Le tako bomo lahko prispevali velik delež k boljšim poslovnim rezultatom, k dvigu življenjskega standarda vseh zaposlenih,« je dejal Jože Vuk.

Mačehovski odnos do novatorstva

Tov. MARJAN PENEŠ je v razpravi načel vprašanje znanstveno raziskovalnega dela v Savi. Opozoril je, da naši strokovnjaki nimajo najboljših pogojev za uspešno delo. Predlagal je, da moramo storiti vse, da naš razvojno tehnološki institut dobi sodobno opremljen laboratorij. Nadalje je opozoril tudi na mačehovsko obnašanje do novatorstva. Pri tem je omenil, da komisije za sprejem predlogov za izboljšave v posameznih tozdih svoje naloge niso opravile tako, kot bi jih morale. Predlagal je, da v letu 1975, ki je proglašeno za leto novatorstva, spremenimo način dela pri sprejemanju

novih predlogov in v pravilniku, ki ureja področje novatorstva, izločimo 38. člen, ki ne vpliva spodbudno na predlagatelje izboljšav.

nem številu tozdov še veliko več skupnega dela, usklajevanja, dogovarjanja, pravočasnega in razumljivega informiranja. Delavci ne smejo biti zavedeni: vse tiste, ki bodo skušali ob razpravah o novi organizaciji dela in upravljanja vsiliti svojo osebno demagogijo, moramo izločiti

in onemogočiti njihovo nadaljnje delovanje.«

V svojem referatu se je dotaknil tudi vprašanja kriterijev za delitev dohodka in osebnega dohodka in med drugim dejal:

(Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje s 4. strani)

»Vsak tozđ ustvarja svoj dohodek, ki ga je potrebno tudi interno čimbolj točno izkazovati. Delavec mora vedeti, kakšen poslovni uspeh ima njegov tozđ in na podlagi tega

moram ugotoviti, da še danes nimamo pravilnika o normah, čeprav je bila postavljena zahteva na zborih delavcev že pred dvema letoma. Takšen malomaren odnos posameznikov ne bi smeli dopuščati.

Uravnilovke — ne!

Tov. STOJANOVIC je na sindikalni konferenci opozoril na problematiko samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v okviru kemijske in sorodnih panog. V drugem osnutku, o katerem naj bi se pred dokončno razpravo in podpisom izjasnili naši delegati v torek, dne 11. februarja 1975, niso upošteevane naše pripombe in predlogi, s katerimi bi izenačili možnosti različnih tozđov z različno organsko sestavo kapitala. Prav tako niso bile upošteevane naše pripombe v zvezi s predlagano metodologijo analitskih ocen delovnih mest, ki ni uskladen z določili in principi samoupravnega sporazuma; metodologija je površno obdelana in nepopolna. Pred dokončnim podpisom samoupravnega sporazuma bo potrebno vztrajati, da se naše pripombe upoštevajo ali pa se bo potrebno lotiti samoupravnega sporazuma v okviru Polikema.

V zadnjem času se opažajo v naši delovni organizaciji težnje, ki lahko povzročijo poslabšanje medsebojnih odnosov in zmanjšanje motivacije za boljše delo. Gre za težnje po uravnilovki tako med posameznimi kategorijami delovnih mest kot med posameznimi skupinami delavcev iste kategorije. Tem pojavom se moramo odločno postaviti po robu in ustvariti tudi pri delitvi osebnih dohodkov takšno vzdušje, ki bo pripomoglo k boljši produktivnosti in boljšemu izkoriščanju delovnega časa ter zmanjšanju stroškov.

V razpravo prihaja sindikalna lista 1975. V primerjavi z lanskoletno sindikalno listo ni bistveno spremenjena, le zneski so povečani za porast življenjskih stroškov. Pozivam sindikat, da se zavzame za priporočila sindikalne liste, kajti samo poenotenje nekaterih osnov in meril delitve pomeni uskladitev pravic delavcev na raznih področjih dela.

Pri vrednotenju minulega dela lahko opažamo določen napredek. Izdelane so konkretne rešitve na področju delitve sklada skupne porabe, pri reševanju stanovanjskih problemov zaposlenih, pri nadomestilu osebnih dohodkov v primerih premestitev zaradi zmanjšane možnosti za delo.

Glavno delo pa nas še čaka. Narediti bo treba tako delitev iz naslova minulega dela, da delavec ne bo zainteresiran samo za trenutno izplačilo, temveč za vlaganja v razširjeno reprodukcijo. Uspešnost vlaganja pa se bo morala odražati tudi na osebnih dohodkih.

se bo odločil za ukrepe pri nadaljnji poslovni politiki. Sredstva tozđov se združujejo na ravni skupnosti tozđov in delovne organizacije, vendar mora delavec o tem biti informiran, o tem mora odločati, potrebno pa ga je obvezno najmanj enkrat letno informirati o porabi teh sredstev.

Višina in kriteriji za delitev osebnega dohodka se postavljajo vsako leto ob gospodarskem načrtu. Pri tem moramo upoštevati odvisnost delitve od produktivnosti dela, naraščanju življenjskih stroškov in delno upoštevati minulo delo. Zavzemamo se za postavitev čimbolj objektivnih meril za ugotavljanje kakovosti in količine dela posameznikov in skupine. Kakovost dela je s 1. 1. 1975 v celoti vključena v sistem nagrajevanja. Menim, da je potrebno čimprej vključiti tudi prihrank na porabi materiala. Prav tako je potrebno vključiti čim večje število delavcev v neposredno merjenje rezultata svojega dela. Žal

Kriteriji za delitev dohodka in osebnega dohodka morajo biti enotni ob upoštevanju specifičnosti sestave delovne organizacije. Prav tako menim, da merila za izračun osebnega dohodka delavcev, ki so združili svoje delo v združenem podjetju POLIKEM, ne smejo bistveno odstopati od internih meril o delitvi osebnih dohodkov podpisnic sporazuma o združitvi. Združeno podjetje kot sestavljena organizacija združenega dela je bilo ustanovljeno z namenom, da združimo svoje proizvodne programe in izvajamo enotno politiko gospodarjenja. Menim, da v dogovarjanje spada razpolaganje z združenimi sredstvi in oblikovanje meril za delitev osebnih dohodkov, katera morajo upoštevati delovni prispevek vsakega posameznika.

Govoril je še o delavski kontroli, o uspehih in pomanjkljivosti na področju družbene prehrane, stanovanjskega gospodarstva, o zdravstvenem in tehničnem varstvu, o oddihu in rekreaciji, ki je še vedno

Na redni letni konferenci sindikalne organizacije je bil častni gost Jernej Srebrnjak, ki je vodil prvo petletko našega sindikata

pomankljiva, o kulturnem življenju v naši organizaciji, o družbenem izobraževanju, o športnem delovanju in o sodelovanju z drugimi sindikalnimi organizacijami.

Svoj referat je sklenil z besedami:

»Glede na novo organiziranost naše delovne organizacije in nov statutarni dogovor o organiziranosti sindikata in Zveze sindikatov Slovenije, se je tudi naša sindikalna organizacija temu ustrezno organizirala. Uspešnost ter organiziranost bo odvisna predvsem od samih članov sindikata, vodstvo tozđov in delovne organizacije, samoupravnih organov in ostalih družbenopolitičnih organizacij.

Tovarišice in tovariši, v tem uvodnem referatu sem poskušal zajeti bistvene probleme in naloge, ki stojijo pred organizacijo sindikata.

Poročilo o dosedanjem delu, predlog izhodišč za program dela sindi-

Prvi predsednik sindikata v Savi

20. maja 1945 je bil v Savi izvoljen prvi predsednik sindikata. To je Jernej Srebrnjak, ki je to funkcijo opravljal vse do leta 1950. V tem času je bila osnovna naloga sindikata preskrba z živili, obleko, tobakom in podobno. Ustanovili so ekonomijo v Hrašah. S prostovoljnimi delom v popoldanskem času pa so pomagali zgraditi tovarno Inteks in veliko svojih prostih ur porabili za delo na polju.

Na sindikalni konferenci so podelili prvemu predsedniku sindikalne organizacije v Savi Jerneju Srebrnjaku spominsko darilo za njegovo dolgoletno družbenopolitično delo.

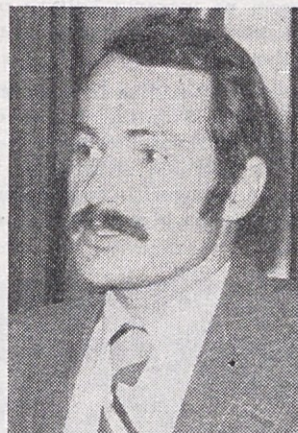
kata v prihodnjem obdobju in moj referat naj služijo kot gradivo za razpravo na današnji sindikalni konferenci.

V razpravi so delegati in gostje razpravljali o delu in nalogah, ki so postavljene pred sindikat.

V nadaljevanju razprave se je oglasilo še veliko delegatov, ki so

(Nadaljevanje na 6. strani)

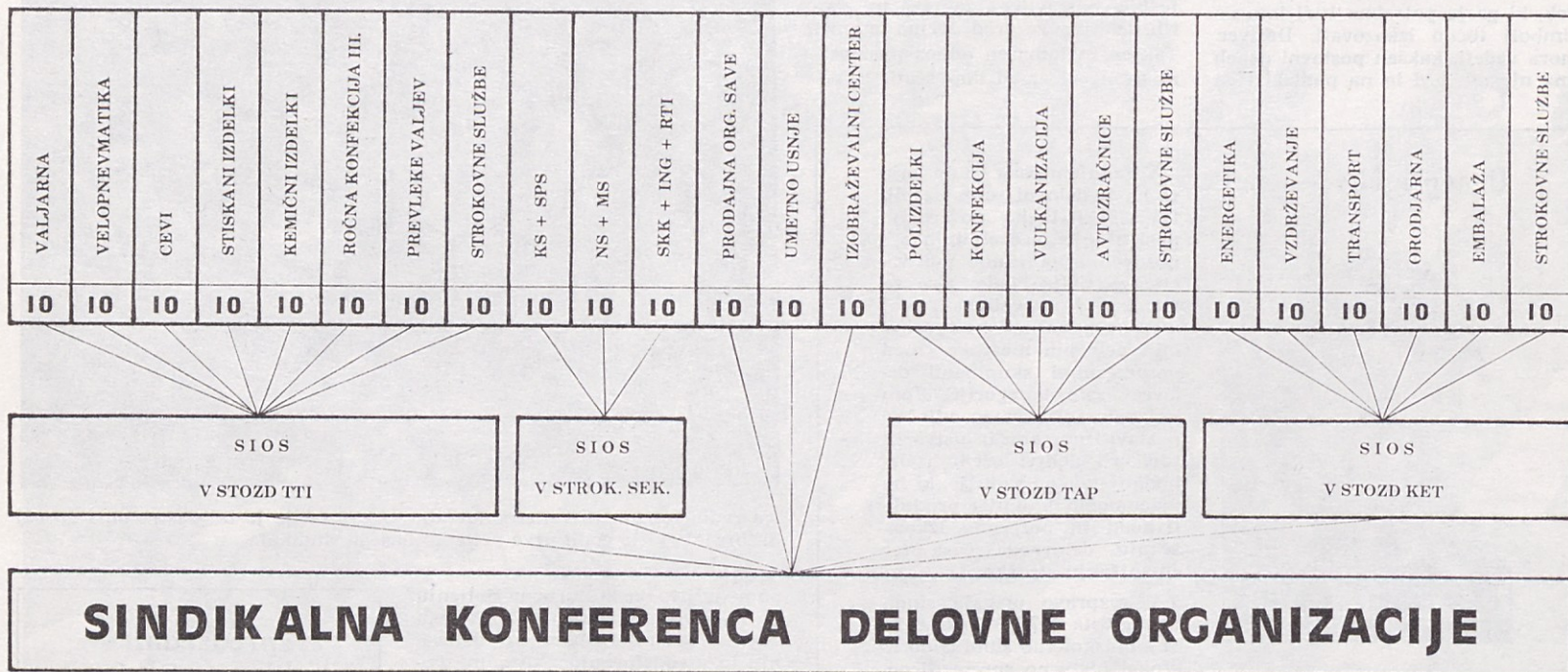
Dobro ste delali ...

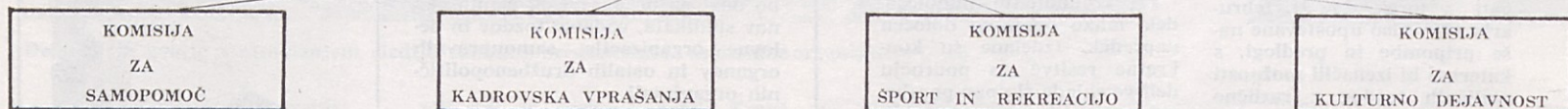
V razpravi je sodeloval tudi VIKTOR ERŽEN, predsednik Občinskega sindikalnega sveta Kranj, ki je delo sindikalne organizacije označil kot izredno uspešno. Poudaril pa je, da bomo konkretnost in uspešnost delovanja sindikata dosegli le z vključevanjem čimvečjega števila posameznikov v delo sindikalne organizacije.

OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA

PREDSEDSTVO

(Nadaljevanje s 5. strani)

konkretno obravnavali probleme posameznih tozdov. Franc Gorjanc je npr. opozoril na slabe delovne pogoje v tozdu Vulkanizacija TAP. Dejal je, da je pri njih slaba ventilacija, preprih in da je izgradnja, ki še poteka v oddelkih, slabo organizirana in tako onemogoča nemoten potek proizvodnje.

Ivan Mastel je opozoril na slabe higienske pogoje v TAP, kjer so kopalnice za delavce velik problem.

Mujo Humič pa ej v svoji razpravi omenil obljubljeni rekonstrukcijo »stare valjarne«. »Dve leti že gradimo kopalnice za naše delavce!« se je razhudil in poudaril, da so sanitarni in garderobni pogoji ne-

moči. Opozoril je tudi na problem starega dvovaljčnega kalandra, ki največkrat stoji samo zato, ker se iskanje rezervnih delov začne šele tedaj, ko je stroj že v okvari.

Zvone Gantar je govoril o nalogah sindikata pri uresničevanju govorov o kulturni politiki. Storit moramo vse, da bodo kulturne dobrine resnično dostopne vsakemu, predvsem pa moramo kulturo približati delovnemu človeku — samoupravljavcu.

O problemih oddiha in rekreacije je razpravljaj Vule Cicmil. Na tem področju moramo storiti še več, predvsem moramo slehernemu zaposlenemu omogočiti cenen dopust. Predlagal je, da bi razmišljali o de-

ljenem dopustu, saj bomo le na ta način uspeli ugoditi večjemu številu članov kolektiva.

V nadaljevanju razprave so sodelovali še gostje iz železarne Jese-

nice, Viskoze Loznica, Vulkana iz Niša, ki so pozdravili delo konference in na novo izvoljenemu vodstvu zaželeli veliko uspehov.

L. Mraz

vesti — vesti — vesti

Vsestransko informirani

Komisija za informiranje pri predsedstvu zveze socialistične mladine v Savi je sklenila: Delo komisije si bodo njeni člani razdelili po področjih. Komisija bo vodila pregled nad vsemi objavljenimi članki, o delovanju organizacije zveze socialistične mladine. Pri tem je pomembno, da so člani kolektiva obveščeni o delu mladinske organizacije in da s članki seznanjajo vse, kakšne so njihove naloge in kakšne načrte imajo mladi v Savi.

Seminar za mlade

»Če nočemo, da bomo tudi v naslednjem mandatu delali slabo, moramo v prvi vrsti poskrbeti za dobro organiziran seminar za mlade (nove) člane vodstva organizacije zveze socialistične mladine. Seminarja ne organiziramo zaradi zabave, ampak hočemo izboljšati delo in aktivnost vsakega posameznika v

vrstah »ZSM« je dejal na zadnji seji predsedstva tov. Stefan Zrinski.

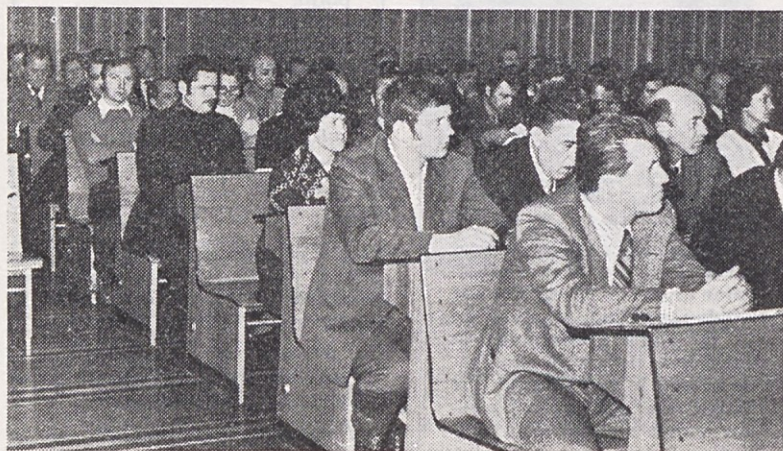
V komisijah in v predsedstvih po tozdih je veliko novih članov, katerim bi dal seminar osnovo za delo.

Predsedstvo organizacije zveze socialistične mladine je sklenilo, da bo seminar 22. in 23. februarja. Število udeležencev seminarja so znižali na minimum. Ali je prav, ko vendar vemo, da bodo mladi v Savi je z večjim številom aktivnih mladincev lahko realizirali program, ki so si ga zadali.

Naša prodajalna tudi v Rumi

Po sklepu delavskega sveta tozda POS bodo te dni odprli prodajalno Save tudi v Rumi. Najeli so nov lokal (50 m² površine) in priločno skladišče (100 m² površine). To je naša štirinajsta trgovina na področju Jugoslavije.

Za prihodnjo številko bomo skušali pripraviti o tem daljšo informacijo.

Vzdušje na konferenci je bilo izredno delavno

Razgovor z glavnim direktorjem Save Filipom Majcnom

Računamo na uspešnejše poslovno leto

Razgovor z glavnim direktorjem Save Filipom Majcnom smo name-ravali pripraviti že za eno prejšnjih številčk glasila. Zaradi številnih nalog — saj veste, da smo imeli proslavo ob 25-letnici samoupravljanja — smo uspeli šele sedaj. Sicer pa menim, da je še bolje. V tem trenutku je že možna vsaj groba ocena našega poslovanja v preteklem letu in določena osnovna usmeritev za letošnje leto.

Tov. Majcen se je rad odzval vabilu na razgovor, ki je tekel takole:

— Kakšna je vaša ocena poslovanja v letu 1974?

Lani nas je prizadela energetska kriza, surovinska kriza, cene uvoznim surovinam so se povečale. Znašli smo se v težkem položaju. Toda nismo čakali. Vedeli smo, kaj temu sledi, zato smo sami skušali rešiti položaj. Nekaj dohodka smo pridobili s popravki cen našim izdelkom. Predvsem pa smo uspeli z lastnim programom racionalnega poslovanja uspešno zaključiti poslovno leto, čeprav z minimalnim dobičkom. Naša realizacija znaša 100 milijard in predviden dobiček 2,5 milijarde ne predstavlja veliko, sploh pa ne zadošča za uspešen razvoj in razširjeno reprodukcijo.

— Je na poslovne rezultate vplivalo tudi združevanje?

Ne! V lanskem letu je bilo združevanje speljano le formalno. V življenju in poslovanju bo združitev zaživela šele v letošnjem letu.

— Kakšna je vaša ocena združevanja?

Dobro, pametno združevanje pri naša podjetju in družbi velike koristi. Združevanje Save z drugimi delovnimi organizacijami npr. omogoča specializacijo, kompletiranje proizvodnega programa, racionalno poslovanje, ker je možno združiti marsikatero poslovne funkcije itd. Seveda pa mora biti združevanje zasnovano na ekonomskih temeljih.

— Zakaj določeni odpori do združevanja v Sloveniji?

Primeri združevanja v Sloveniji niso redki. Podjetja sodelujejo, kjer je možno in koristno. Napačno bi bilo siliti neko organizacijo v združevanje ali reči, da zaradi tega taka organizacija zaostaja v razvoju.

— Menite, da je proces ustanavljanja tozdov in skupnosti tozdov v Savi zaključen ali bodo ustrezne delovne skupine še predlagale nadaljnjo decentralizacijo?

Ta proces je za sedaj zaključen. S tem pa še ni rečeno, da se ne bi mogle stvari z manjšimi posegi spre-

minjati. To bo potrebno predvsem na področju skupnih služb (biro za kakovost in zanesljivost, študij dela...) učinkovito povezati med posameznimi TOZD.

— Kako začnemo letošnje poslovno leto?

V letošnje poslovno leto vstopamo skoraj enako kot v letu 1973. Sedaj predvidevamo, da na področju stroškov ne bo prišlo do bistvenih premikov in tokrat lahko računamo na uspešnejše poslovno leto. Večji problem kot lani pa bo likvidnost?

— Imamo znotraj podjetja še kakšne možnosti prihrankov?

Ni organizacije, za katero bi lahko rekli, da je tako dobra in da ima tako visoko produktivnost, kjer bi bilo že vse narejeno. Pri nas pa se bomo morali vsi kar najbolj prizadevati in poiskati tudi notranje rezerve in uspeh ne bo izostal. Seveda bomo spremljali vsa dogajanja vsakodnevno in sproti iskali izhode in možnosti za rešitev kriznih situacij.

— Ena od akcij so tudi racionalizacije in izključevanje nerentabilnih izdelkov iz proizvodnega programa?

Marketing služba stalno selekcioniira proizvode, izboljšujemo pa tudi kvaliteto. Potrebe trga nam omogočajo polno zasedenost kapacitet in

asortiman, ki je najbolj donosen. Seveda pa se tega načela ne moremo slepo držati, ker moramo pri

st to delovno silo proizvajamo asortiman, ki je najbolj donosen. Seveda pa se tega načela ne moremo slepo držati, ker moramo pri določenih artiklih upoštevati družbeni interes in velike perspektive potrošnje.

— Kakšni so stiki med priključnimi podjetji?

Vse službe so zadalžene, da začnejo sodelovati med seboj in se dogovarjati o delitvi dela in prevzemanju funkcij. To dogovarjanje pa je specifično od službe do službe. Delo samo bo pokazalo, do kod je smiselno in sploh učinkovito prevzemanje in delitve funkcij. Naša naloga je, speljati integracijo v življenje, da bodo vsi začutili, da smo eno podjetje.

— S tem, ko ustanovljamo skupnosti tozdov se povečuje število delavcev v strokovnih službah. Ali je to začasen pojav ali dejansko potreba nakazuje po taki organizaciji dela?

Ne smemo obstati ob tej ugotovitvi, ne da bi povedali, za kaj gre. Nekaterih strokovnih funkcij sploh nismo uspeli rešiti, pa je nujno, da to naredimo. Nerešen problem je pomanjkanje strokovnih delavcev na določenih področjih dela, kot so študij dela, biro za kakovost in zanesljivost, razvojno-tehnološki inštitut, inženiring. Skupne službe se praviloma ne bi smele povečevati, če pa že do tega prihaja, pa lahko rečemo, da so bila določena področja v posameznih delovnih organizacijah neustrezno ali slabo zasedena. Seveda pa se mora rezultat pokazati v večjem učinku pri poslovanju.

— Kaj ima v tem trenutku prednost na področju investicijske izgradnje?

V najkrajšem roku moramo zaključiti investicije, ki so v zaključni fazi, da bodo začele koristiti. To sta tovarna avtopnevmatike in tovarna umetnega usnja. Tovarna avtopnevmatike se je zelo uveljavila z radialno pnevmatiko in opažamo, da zmogljivosti ne zadoščajo več. Bistveno bomo lahko povečali to proizvodnjo že z dokupom nekaj preš in konfekcijskih strojev. Torej gre

tu le za manjše dodatne investicije, s katerimi pa bomo lahko bistveno povečali proizvodnjo in dohodek. Pri povečanju proizvodnje pa smo gledali le stroje in zgradbe. Takoj za tem moramo dati precej sredstev za dejavnosti, ki niso mogle slediti rasti proizvodnje. Mislim predvsem na izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev, na investiranje v družbeno prehrano, delovne prostore, umivalnice in povsod tam, kjer se morajo življenjski pogoji izboljšati. Zato je prav, da povemo, da je to ena pomembnejših nalog, ki se jih bomo lotili že v letošnjem in prihodnem letu.

— Predvidene in nepredvidene težave?

Računamo na težko likvidnost, hkrati pa na težave pri oskrbovanju z repromaterialom, z uvoznimi omejitvami surovin, predvidevamo pa tudi, da se bodo domače storitve podražile. V težnji, da se usmerimo na domače surovine, se lahko zgodi, da bodo cene višje od tujih, zato je nujno, da v letošnjem letu prilagodimo tudi naše cene višjim stroškom. Deloma so že predlagani popravki cen za tehnične izdelke, predvidevamo pa tudi popravke cen nekaterih proizvodov avtopnevmatike. Mislim, da nam bo tudi uspelo, ker smo dokaj stvarni. Težave bodo pri pridobivanju delavcev, ker povečujemo proizvodnjo.

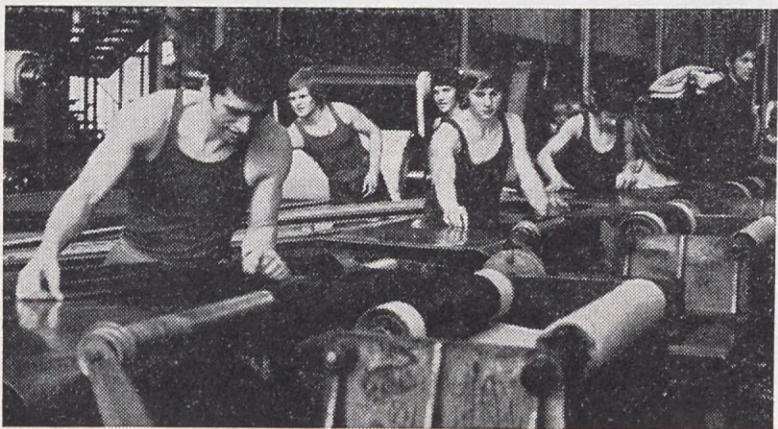
Gledali smo le stroje

Kljub vsem pa moramo biti optimisti in še tako težak položaj ne sme povzročiti pesimizma. Zaupam v kolektiv Save in sodelavce. Vsa svetovna gumarska podjetja so v težkem položaju, mi pa le uspešno zaključujemo poslovno leto.

— Kaj danes Sava pomeni v gumarski panogi?

Sava je v panogi vodilno gumarsko podjetje v Jugoslaviji in je najbolj popolno po asortimanu izdelkov ter v samem vrhu v pogledu kvalitete, produktivnosti in organiziranosti.

J. Stular

Težave bodo pri pridobivanju delavcev

Povedali so nam:

Iz naših TOZD

Mesec dni je minilo od podpisa samoupravnega sporazuma o združitvi tozdvov v delovno organizacijo Sava. S podpisom so se Savi priključile delovne organizacije: Totra,

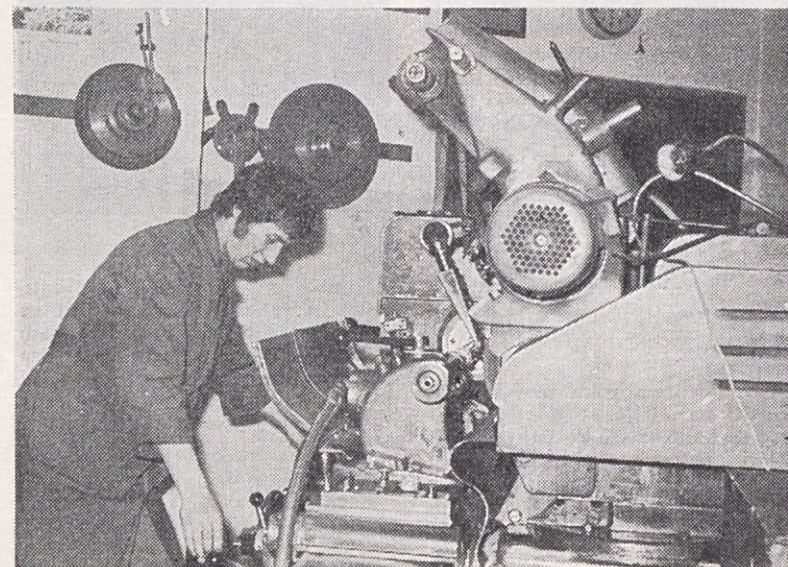
Jože Janc

Kemična tovarna Moste, Ruma Ruma, Vulkan iz Niša in Puškarna iz Kranja. Vsa našeta podjetja so so sedaj skupnosti tozdvov razen Puškarne, ki posluje zdaj v okviru skupnosti tozdvov KET.

Pa smo se namenili pripraviti kratek razgovor z nekaterimi delavci prav v bivši Puškarni. Mesec dni ni čas, v katerem bi določene zamisli oživele. Pokažejo pa se določeni premiki v eni ali drugi smeri. Ali se je premaknilo in kaj, smo želeli zvedeti. In prav je tako. Pot nas je najprej zanesla v orodjarno. Za kratek razgovor smo poprosili

JOZETA JANCA, visokokvalificiranega orodjarja. Pa preberite, kaj je povedal:

26 let imam službe, od tega 6 let na delovnem mestu specialno oblikovno brušenje. To delo sem opravljal v Nemčiji, nato v LTH v Škofji Loki in zdaj 6 let v Puškarni. No, nisem le orodjar, kar dva polklica bi lahko še opravljal. Imam

V TOZD Orodjarna brusijo zelo zahtevne elemente — tudi za druge delovne organizacije (Iskra, Gorenje Velenje itd.)

delovodsko šolo in še rezkalec sem po vrhu. In zakaj kljub izobrazbi, ki jo imam, še vedno brusim? Dva bistvena razloga sta za to. Rad brusim in ni mi še uspelo najti delovnega mesta, kjer bi delal z veseljem in bi lahko uporabil znanje, ki sem ga pridobil v delovodski šoli.

Problemi?

Kje jih pa ni! V prostoru, kjer delamo, nas je pet in vsi imamo opraviti z brušenjem. Pri suhem brušenju nastaja strupen železov prah. Tega prahu je toliko, da se usedline vidijo s prostim očesom. In tu delamo brez zračenja. Zato pričakujemo, da bodo ta problem v krajšem času rešili. Obljube so, zdaj čakamo na izpolnitev.

Zasluzek?

V zadnjem letu sem dobival povprečno od 3400 do 3800 din na mesec. Seveda pa je bilo včasih tudi drugače. Ko smo bili razdeljeni po oddelkih, smo bili orodjarji najslabše plačani. Pa pustimo zdaj to! Za mesec februar nam obljublja, da bomo plačani že po savskih merilih; seveda vsi upamo na boljše.

Franc Jereb

Razlika v tem mesecu?

Bistvene ni. O pač! Malice so boljše in cenejše, dobivam že naloge iz Save in tako kot vsi ostali težko čakam na oceno delovnih mest po savskih merilih. Pa tudi časopis dobivam.

V naslednjem prostoru smo prišli do veselih mož in fantov, delavnih pa vendar takoj pripravljeni, da dajo »izjavo za tisk«. Izbrali smo FRANCA ŽANA, ki nam je povedal naslednje:

V Puškarni sem začel kot vajenec, se izučil za strugarja in tu tudi ostal. 12 let je od tega, ko sem prvič stopil mimo vratarja. Stroje imamo dobre, delo normirano in vsak lahko, če je priden seveda, kar primerno zasluži. Lani sem zaslužil povprečno po 3000 din: pozimi se je poznalo, da mi ni bilo treba delati pri gradnji hiše in je bil temu primerno večji tudi osebni dohodek, saj sem v zimskih mesecih več in lažje delal. Naš zaslužek pa je v veliki meri odvisen tudi od velikosti serije, ki bistveno vpliva na zaslužek.

Spremembe?

Po pravici povedano, mnenja in zaključki se bodo tu pri nas ustvarila v glavnem na podlagi denarja. Smo pač ljudje. Če bi ostalo pri starem, bo vsak dejal, da je ista »figa« kot prej; če pa bo boljša, bomo pač hvalili. Menim in upam, da na slabše ne bi smelo iti. Poklici tu v Puškarni so tudi drugje iskani in ne bi se čudil, če bi bilo slabše kot sedaj, da bi kdo tudi odšel.

Ko smo delali prvi zapis o Puškarni, nam je vsem ostala v spominu embalarica. Zdelo se nam je namreč, da so delovni pogoji v oddelku, kjer lepijo kartonsko embalažo, zares najtežji. Hlapi od lepila so prekomerni, zračenja praktično ni, da o prepihu ne govorimo. Tudi tokrat smo se namenili v ta oddelek. Ustavili smo se pri eni izmed delavk — Malči Stular se nam je predstavila.

Kaj se je v tem mesecu spremenilo?

Nekaj stvari je le na novo, odkar smo Savčani. Vsi po vrsti smo veselili savskih toplih malic, saj so kvalitetnejše od malic v preteklosti, in kar je še bolj razveseljivo, tudi cenejše so. Ob novem letu sem prvič dobila od Save še eno plačo za 25 let dela.

Koliko zaslužite in kaj pričakujete od novega obračuna?

Moj čisti osebni dohodek znaša okoli 2500 din. Ker pa dobim dodatek na stalnost in določen procent na grupo, v katero sem uvrščena, pride na okrog 3.000 din mesečno. Od novega obračuna vsi pričakujemo več, saj so nam tako tudi obljubili pred združitvijo.

Drugače pa je vse po starem. Hlapi, ventilacija, preprih, ročno lepljenje, ropot, ki nastaja v sosednjem oddelku. Zaposlili smo za strokovno pomoč inženirja — kemika iz Save, da bo skušal najti ustrežnejše lepilo. Upamo in želimo, da nas bo kmalu razveselil z dobro novico. Da bi tovrstne kartone šivali, ne pride v poštev, ker so le-ti namenjeni za pakiranje preciznih naprav, v glavnem za Iskro, in bi lahko sponke odrgnile izdelke.

In kot zadnjega sogovornika smo si izbrali transportnega delavca

Malči Stular

Franca Jereba, ki pa ga vsi v Puškarni kličejo kar za Ceta. Bil je bolj redkobeseden, ker kar ni mogel razumeti, da želimo slišati tudi njegovo mnenje. Takole je pripovedoval:

Vseskozi sem to, kar sem, transportni delavec. Prej sem delal pri Merkurju, zdaj pa sem že 4 leta v Puškarni. Tu mi kar ugaja. Delam in se ne vtikam nikamor. Tudi na sestanke bolj poredko zahajam. Zaslužim od 1800 do 2000 din, več nikoli ne pride. Žena, ki dela v velopnevmatikarni, zasluži boljše od mene, pa se to tudi drugod pozna.

Sprememba po mesecu dni?

Osebno sem jo spoznal po hrani, ki je kvalitetnejša od tiste v preteklosti. Zelo rad pogledam »naš« časopis, ki prinaša obilo informacij iz kolektiva.

V prihodnje pa pričakujem, da se bo to poznalo tudi na drugih področjih. Mene osebno žuli moj stari, zabljeni čevljev. Pa tudi delovne obleke bi bil zelo vesel, saj vsa dolga leta trgam lastno obleko in čevlje na svojem delovnem mestu.

Tako na koncu našega zapisa smo. In kaj je moč razbrati iz odgovorov?

Vsekakor optimizem in pričakovanje boljšega. Vse stvari se resnično ne dajo obuditi k življenju kar čez noč, vendar pa je razveseljivo dejstvo, da so zamisli stekle in da to občutijo tudi v pripojenih kolektivih.

Franc Žan

Razgovor s Slavkom Miheličem o novi organizaciji Save

Natančnejše naloge, pristojnosti, odgovornosti...

V začetku februarja je šla v razpravo prva inačica novega predloga organizacije Save. Predlog so dobili le direktorji skupnosti tozdov in strokovnih sektorjev ter vodje tozdov. V naslednjih dneh bo o njem razpravljali centralni strokovni kolegij, nato pa bo v javni razpravi.

Uspeh je odvisen od ljudi

V predlogu organizacije Save je precej novosti, ki jih površni bralec ne bo opazil. Gre namreč za novosti v organiziranju dela, natančnejše opredelitve nalog, pristojnosti in odgovornosti pri delu, predvsem pa bodo za tozd pomembne dejavnosti prenesene v »bazo«. Gre torej za uveljavitev enega temeljnih načel ustanavljanja tozdov: odločanje neposrednih proizvajalcev o ustvarjanju in delitvi dohodka.

Za razgovor o tem sem prosil tovariša Slavka Miheliča, dipl. ekon., direktorja službe informacijskih sistemov. Sodimo namreč, da naslednja informacija lahko prispeva k dobri razpravi in razumevanju predloga.

— Tov. Mihelič, kateri osnovni razlogi so vodili k izdelavi novega predloga organizacije Save?

Dva razloga sta:

1. sprejeto je dokončno besedilo nove ustave, ki narekuje ustrezno prilagoditev,

2. združitev Save z drugimi delovnimi organizacijami. Tudi to zahteva spremenjene odnose med delovnimi skupnostmi.

Pred tremi leti smo v Savi ustanovili prve tozde. Tedaj smo tudi izdelali organizacijo podjetja, ki v bistvu velja še danes. Zasnova je bila dobra in sedaj, z ustanavljanjem novih tozdov in z združevanjem niso bile potrebne večje spremembe. Zato tudi ob tem predlogu ne govorimo toliko o novi organizaciji kot o drugačnih odnosih, o prenosu dejavnosti tja, kamor resnično sodijo, kjer bo učinkovitost največja. Strokovno delo je bilo preveč oddaljeno od neposredne proizvodnje.

— Kako pa decentralizirati strokovno delo?

V iskanju najboljših rešitev, kako najučinkoviteje povezati strokovno delo in proizvodnjo, smo se zavzeli za matrično organizacijo (s to organizacijo bi postopno odpravljali klasične hierarhične odnose).

Matrična organizacija je timsko delo, povezano od proizvodnje v tozdu do strokovnih sektorjev. Strokovni timi so oblikovani na ravni tozdov, sestavljajo pa jih stalni in občasni člani. Stalni člani so: vodja in strokovni delavci vsakega tozda. Občasni člani pa so strokovni delavci (iz strokovnih služb), ki sodelujejo pri uresničevanju nalog in razreševanju problemov po potrebi, na željo ali zahtevo. Delo po taki organizaciji bo zgledalo takole:

Na ravni delovne organizacije bo sprejeta (z gospodarskim načrtom) temeljna politika. To naloge bodo opravljali delavci v strokovnem sektorju. V vsakem tozdu pa je skupina delavcev (npr. v tehnološki pripravi proizvodnje). V strokovnem timu tozda bo torej stalno deloval delavec iz tehnološke priprave proizvodnje, medtem ko bodo strokovni delavci ustreznih področij (delovne organizacije) sodelovali v strokovnem timu po potrebi. Opisani primer pa je le en člen v celovitosti delovanja strokovnih delavcev v timih. Sem sodijo še splošno kadrovske zadeve, organizacijsko ekonomska dejavnost, prodajna in tehnična služba idr.

Takšna skupina strokovnih delavcev bo torej povezana neposredno s proizvodnjo v tozdu in pa s strokovnimi sektorji delovne organizacije. Dogovori o delu, o razreševanju problemov se torej ne bodo več administrativno prenašali na druge delavce ali sektorje. Pa še ena značilnost dela v timih: Dogovori bodo natančnejši (čas izvršitve, nosilec naloge, obseg naloge idr.).

— Mar doslej nismo tako delali?

V preteklosti se je dogajalo, da so naloge ali pristojnosti enega delavca segale na področje drugega delavca. V primeru nepravilnosti pa je bilo težko ugotovljati odgovornost. V timskem delu bodo takšne nepravilnosti postopoma odpadle, ker bo delo uskladeno.

— Po tem, kar ste povedali, timi prevzemajo zelo odgovorne naloge.

Poiskati moramo najboljše rešitve za učinkovito povezavo strokovnega dela s proizvodnjo.

Bodo delavci, ki so sicer strokovno usposobljeni na svojem področju, zmogli tudi vse ostale naloge?

V glavnem je vse odvisno od tega, v kolikšni meri se bodo angažirali vodje tozdov. Ti delavci so se zna-

šli v povsem novem položaju. Poleg ustrezne strokovne izobrazbe morajo veliko vedeti o politični ekonomiji, sociologiji, psihologiji itd. Ob pripravljanju take organizacije dela smo se hkrati (načelno) pogovarjali tudi o nujnosti izobraževanja vodij tozdov in članov v organih upravljanja. Pa tudi direktorji skupnosti tozdov bodo gotovo še marsikaj potrebovali.

— Pri ocenjevanju poslovanja smo v preteklosti navadno našli dovolj objektivnih vzrokov — če je bilo poslovanje slabo ali neuspešno. Mar pomeni, da bo odslej drugače?

Za organizacijo pravimo, da je dobra ali slaba. Organizacija je lahko slaba zaradi slabih delavcev, lahko pa je tudi slaba ob dobrih sposobnih delavcih in obratno. V vsakem primeru pa organizacija zaživi z ljudmi. Pri našem predlogu

Strokovni delavci bodo neposredno povezani s proizvodnjo

je najpomembnejša zaveztost za delo in delovne uspehe slehernega — strokovnega delavca in delavca v proizvodnji, v ekonomski celici. Včasih tudi delavce v neposredni proizvodnji podcenjujemo. Mnogi so dajali koristne predloge, pobude — pa so odgovorni niso preveč zmenili zanje. Namreč, delavec pri stroju še kako vidi, kje bi se dalo delo izboljšati, kje prihraniti...

Nova ustava ali, če sem še bolj stvaren, delavčev položaj v tozdih pa mu daje vse te možnosti in pravice. S tem, ko neposredno vpliva in odloča o ustvarjanju in delitvi dohodka, o svojem delu in pogojih dela, pa je seveda tudi motiviran. Rezultati njegovega dela in dela sodelavcev so vidni, posledice odločitev oprijemljive.

— Kako pa bodo delavci te pravice in dolžnosti uveljavljali?

Osnovna oblika samoupravljanja v tozdu je zbor delavcev. Tu bodo lahko in morali povedati svoja mnenja, stališča, predloge, kritiko, zahteve. Potem so še sindikalne delovne skupine, organi upravljanja, mladina, zveza komunistov. Skratka, možnosti je zares veliko. Nujno bo seveda ustvariti tudi takšne pogoje in klimo, da bo sleherni delavec čutil odgovornost in sproščenost za svoje delovanje. Seveda pa se zavedamo, da bo za to potreben določen čas.

Marketing bo povezan s proizvodnjo v Savi in preko prodajaln, komercialnih predstavnikov, potnikov... s kupci...

— Medtem ko so npr. kadrovska, nabavna in druge funkcije na nivoju delovne organizacije in skupnosti tozdov povsem jasne in razumljive, pa se postavlja vprašanje enotnosti prodaje. Znano je namreč, da tozdi in skupnosti tozdov tudi sami prodajajo svoje izdelke, in sicer direktno kupcu.

To je eno od ključnih vprašanj, ki ga je treba v Savi razčistiti. Prodaja pri nas že nekaj časa zgleda kot ena najbolj razdrobljenih, nepovezanih dejavnosti. V celoti to ni res, so pa bile pomankljivosti. Zdaj je v celoti sprejeta zamisel, po kateri bo celotna prodajna politika Save skoncentrirana, medtem ko bodo dosedanje prodajne poti ostale.

Prodajna organizacija Sava bo organizirana teritorialno, s prodajnimi področji, kjer bodo delovali tudi (poleg prodajaln) komercialni predstavniki in trgovski potniki. Na posameznih prodajnih področjih bodo tudi skladišča. Prodajalci bodo stalno založeni z našimi izdelki, domača skladišča pa bodo razbremenjena.

— V tem, kar ste povedali, še ni odgovora, kako bo dosežena enotna prodajna politika Save?

Marketing sektor prevzema to funkcijo. Le-ta bo povezan z operativno v Savi in preko prodajaln, komercialnih predstavnikov, potnikov s kupci. Seveda pa ima marketing tudi razvojno funkcijo, analize tržišča ipd. Skratka, marketing sektor bo koordinator vseh prodajnih aktivnosti.

— Tov. Mihelič, kakšen je odnos med Savo in sozdom Polikem?

Sava je članica Polikema. S podpisom samoupravnega sporazuma so prišle iz Save v Polikem nekatere funkcije, ki so bile nujne za začetek delovanja sozda. Po dogovoru te službe delajo za Savo in za Polikem. Poudariti pa je treba, da je to prehodno obdobje, v katerem bodo vsa dela usklajena. Slej ko prej bo več dejavnosti, ki so zdaj v Savi in drugih članicah Polikema, preneseno na raven sozda. S tem bo tudi delo racionalnejše in učinki večji.

Zaključek:

To zadnje vprašanje o Polikemu sicer ne sodi v okvir informacije o novi organizaciji Save. Postavljeno je le kot uvod v naslednji razgovor o delovanju, organizaciji in načrtih sozda Polikem. O tem pa drugič.

J. Štular

Mladi in obramba domovine

V Sloveniji smo opredelili področje idejnopolitičnega usposabljanja mladih, t. j. spoznavanje in proučevanje pridobitev naše revolucije in koncepta ljudske obrambe. Mladinska partizanska četa Bratov Šiška

»Nenehno moramo izpopolnjevati sistem naše splošne obrambe na osnovi trajnih izkušenj naše NOV in tudi zato, da bi okrepili in razširili samoupravne pravice naših delovnih ljudi. Nemogoče si je namreč zamisliti uresničevanje samoupravnih pravic našega delovnega človeka v gospodarskem kulturnem in političnem življenju sploh, ne da bi take pravice uresničevali tudi na področju ljudske obrambe. V središču pozornosti mora biti naš delovni človek in samoupravna pravica in dolžnost, da aktivno sodeluje v organiziranju obrambe pridobitev naše socialistične revolucije in razvoja samoupravne socialistične družbe.«

Josip Broz-Tito

Zamisel splošnega ljudskega odpora je sestavni del samoupravnih socialističnih odnosov in izhaja iz pravice in dolžnosti vsakega delovnega človeka, da se bojuje za ohranitev svoje svobode in samoupravnih pravic ter za obrambo in varovanje

di pri urejanju, uresničevanju, konkretizaciji in materializaciji ter usmerjanju obrambnih priprav. Zamisel splošnega ljudskega odpora tudi povezuje vse narode in narodnosti Jugoslavije in najbolj konkretno uresničuje njihovo neposred-

S skupnimi močmi se bomo zavzemali, da v primeru tuje agresije ustvarimo nepreohodno, nepremagljivo deželo

suverenosti, neodvisnosti ter nedotakljivosti naše ožje in širše družbene skupnosti. To zahteva že v miru ustvarjalno sodelovanje delovnega človeka in občana, sleherne vasi, naselja, mesta, industrijskega središča, krajevne skupnosti, delovne in druge organizacije.

Zato moramo krepiti in razvijati tiste samoupravne oblike, s katerimi uveljavljamo neposredno vlogo, odgovornost in pravice delovnih lju-

no odgovornost in življenjski interes za varnost in obstoj naše socialistične skupnosti.

Iz razprav na IV. kongresu ZSMS lahko ocenimo dosedanja vloga mladine v splošnem ljudskem odporu in kakšne naloge si je zastavila v pripravah na splošni ljudski odpor.

Za obdobje med VIII. in IX. kongresom ZSMJ so značilne bistvene vsebinske spremembe v teoriji obrambe samoupravne socialistične

Jugoslavije. Prav te vsebinske spremembe so tako kot slehernemu občanu, organizaciji in društvom dale tudi Zvezi socialistične mladine večje pravice in dolžnosti pri oblikovanju in uresničevanju nalog s področja obrambe.

Razvoj mednarodne vojno-politične situacije v svetu še vedno zahteva zelo dobro pripravljena ljudstva poleg moderno pripravljene armade. V Zvezi socialistične mladine nismo nasledili psihološkim pritiskom z vzhoda ali zahoda, češ da taka usmeritev Jugoslavije pri izgrajevanju obrambe pomeni odstopanje od politike miroljubne koekzistence na zunanje-političnem področju. O nasprotnem nas prepričujejo dogodki v svetu: različni pritiski s strani velikih in razvitih sil na majhne nerazvite države, celo poseganje z vojaškimi enotami s pomočjo ali brez pomoči notranjih sovražnikov, dogovarjanja velikih sil med seboj na račun malih brez njihove udeležbe. V novejšem času oživljanje zahtev po našem ozemlju, še vedno uresničevanje ciljev preko lokalnih vojn in drugih gospodarskih pritiskov, kar potrjuje, da zagotavlja mir in nemoten razvoj majhnih, slabše razvitih držav, dobro zgrajen koncept obrambe. Ta sila stoji nasproti tehnični in tehnološki premoči velikih sil.

Evropa je kontinent z najbolj napokopčeno vojaško silo in kontinent, kjer si drug proti drugemu stojita dva nasprotujoča si bloka — NATO in Varšavski pakt. Geografski in strateški položaj Jugoslavije in njen samoupravni socialistični razvoj sta bila v preteklosti večkrat vzrok za različne pritiske. Ob tem ne gre zanemarjati celo izrabljanje notranjega sovražnika za doseg nekaterih ciljev proti Jugoslaviji.

Izkušnje iz zgodovine lokalnih in osvobodilnih vojn v svetu pa nas učijo, da še tako dobro in moderno oborožena armada ne more premagati oboroženega ljudstva, kajti ta je odločujoči dejavnik na področju obrambe, tako kot v samoupravni socialistični družbi nasploh, kjer ima odločujočo vlogo pri reševanju konfliktnih situacij.

Zveza socialistične mladine Slovenije in Zveza socialistične mladine Jugoslavije sta takoj po sprejetju zamisli splošnega ljudskega odpora izdelali stališča in začeli priprave za

vključevanje Zveze socialistične mladine v obrambo. Ta načela so dokončno dodelana in z njimi so opredeljene funkcija, vloga in naloge mladih v obrambnih pripravah v letu 1972, ki jih dograjujemo na temelju izkušenj še danes.

Rezultati delovanja Zveze socialistične mladine Slovenije v preteklem obdobju so nedvomno veliki; skupaj z ostalimi dejavniki s področja obrambe v naši družbi (JLA, teritorialne enote, Zveze rezervnih vojaških starešin in Zveze združenj borcev) smo do podrobnosti izdelali konkretne oblike, preko katerih smo prišli do zastavljenih ciljev. Ob vseh teh uspehih in veliki pripravljenosti mladih, ki se je še posebej izkazala v posameznih kritičnih mednarodnih političnih trenutkih, pa nikakor ne smemo zanemarjati nekaterih pomanjkljivosti.

V Zvezi socialistične mladine Slovenije smo odločno zavrnilo težnjo po militarizaciji (vpeljevanje vojaških metod) v Zvezo socialistične mladine Slovenije, ki so obstajale v začetnem obdobju izdelovanja načel in oblik delovanja ZSMS na tem področju.

V Sloveniji smo zlasti opredelili področje idejno-političnega usposabljanja mladih, spoznavanje in proučevanje pridobitev naše revolucije in zamisli ljudske obrambe.

Kot primer množičnega tovrstnega usposabljanja in dograjevanja lahko navedemo regionalne posvete, v katerih je sodelovalo čez tisoč mladih, ki so poleg predavanj imeli možnost neposredno ali posredno vplivati na spreminjanje zamisli ljudske obrambe. Prav ti posveti pa so preko mladih, ki so na njih sodelovali, dobili širše okvire, ker so z vsebino teh posvetov seznanili več tisoč mladih. Tu smo si pomagali tudi z aktivnimi oblikami s področja revolucionarnih tradicij, kjer naj omenimo samo eno, v kateri poleg obujanja revolucionarnih tradicij ne pozabljamo na krepitev bratstva in enotnosti. To je do sedaj štirikratna akcija AVNOJ, v kateri mladi iz Slovenije skupaj s pripadniki JLA, v zadnjem času pa tudi z mladimi iz drugih republik in pokrajin, skupaj prehodimo pot slovenske delegacije na 2. zasedanju AVNOJ. Akcija ni manifestativnega značaja, pač pa pomeni za nosilce ljudske obrambe

(Nadaljevanje na 16. strani)

Problem nelikvidnosti tudi letos

Pri denarju še vedno težave

Pri obravnavi poslovnih poročil v zadnjem času ugotavljamo za našo delovno organizacijo znaten padec akumulativnosti. Vzroke tudi vsi poznamo, saj je o tem dosti napisanega v naših internih informacijah. Stroški osnovnega materiala so porasli v enoletnem obdobju tudi nad 100%. Podobno tudi ostali materialni stroški. Ob porastu teh osnovnih stroškov pa niso vzporedno naraščale prodajne cene našim izdelkom. Ko so bile nove prodajne cene odobrene, je dinamika stroškov že spet porasla, tako, da le s težavo lovimo pozitivne poslovne rezultate za delovno organizacijo, posamezne TOZD pa celo poslujejo z izgubo. Gospodarski načrt za leto 1975, ki ga bomo v kratkem sprejeli, kaže nekoliko vzpodbudnejše rezultate, vendar ga bomo uresničili le z intenzivno realizacijo naših programov.

O tem nastopa vprašanje, kako je z likvidno in reproduktivno sposobnostjo delovne organizacije. Nelikvidnost je že več let specifičen jugoslovanski problem. Ta se je v letu 1972 in 1973 delno zmanjšala, v letu 1974 pa ponovno nastopila. O tem smo že pisali v našem glasilu pred približno tremi meseci. Položaj naše delovne organizacije se v tem razdobju ni izboljšal. Trenutno znašajo terjatve do kupcev že skoraj 240 milijonov dinarjev, oziroma petino celotne prodaje. Razumljivo, da po drugi strani naraščajo obveznosti do dobaviteljev, tujih in domačih. To naraščanje obveznosti pogostokrat ni »razumljivo« dobaviteljem, ki grozijo s prekinitvijo dobav. Zvezni upravni organi sprejemajo različne ukrepe za hitrejšo obračanje sredstev, oz. ukrepe, ki naj prisilijo upnike za hitrejšo izterjavo. Tako je bil ob koncu leta 1974 sprejet sklep, da se popravlja finančni rezultat delovne organizacije, oziroma TOZD že v primeru, da so terjatve stare več kot 60 dni (prej 90 dni) in da se v celoti odpišejo vse terjatve do inozemskih kupcev nad 90 dni. Delovni organizaciji, oz. TOZD, ki pa

pogostokrat ostanejo za učinkovito izterjavo zelo nepriljubljene metode, kot grožnja z ustavitvijo dobav, če gre za konjunkturno proizvodnjo, oz. tožbe, kjer pa se postopek še bolj zavleče, ker kupec lahko formalno ugovarja, zato da ne plača.

Na področju povečanja denarne mase oziroma pozitivite obtoka denarja ter prenosa denarne mase iz negospodarstva v gospodarstvo pa ukrepov doslej s strani upravnih organov ni bilo zaslediti, čeprav se ugotavlja, da je prav to eno osnovnih žarišč nelikvidnosti.

Podobno smo v tem glasilu že pisali, da nizka akumulativnost, oziroma stopnja akumulativnosti še

Franci Balanč, dipl. ekonomist

daleč ne dosega stopnje inflacije. To pomeni, da ne ustvarimo toliko dodatnih sredstev, kolikor jih inflacija zahteva za redno poslovanje. Zato tudi narašča nelikvidnost znotraj samega gospodarstva. Ta problem še posebej občutimo v Savi, saj je bila

akumulativnost že v letu 1973 daleč izpod normalne, ti rezultati pa so bili še slabši v letu 1974.

V tem času gradimo večje investicijske objekte, ki naj bi jih financirali iz nove ustvarjene akumulacije. Ker pa ta ni zadostna, je potrebno zaradi tega zmanjševati vire obratnih sredstev.

Nujno je, da projekte, ki so v izgradnji oziroma v fazi zaključevanja, dokončamo, kar je s predlogom gospodarskega načrta za leto 1975 tudi predvideno. Predlog gospodarskega načrta pa zaradi prej navedenih vzrokov ne more zagotavljati sredstev za številne druge, sicer nujne nove projekte. V planu

financiranja so vključene samo tekoče investicije, ki naj bi v zelo skromnem obsegu zadoščale za nemoteno proizvodnjo obstoječih postrojenj.

Kot predelovalna industrija nismo (v smislu resolucije o družbenoekonomskem razvoju) vključeni v krogu prioritarnih dejavnosti in zato ne moremo pričakovati, da bomo vse našete probleme rešili enostavno z dodatnimi krediti in drugimi olajšavami.

Programi za racionalnejše poslovanje, ki so jih s predlogom gospodarskega načrta pripravile posamezne TOZD, bo zato nujno dosledno uresničiti.

O iznajditeljski dejavnosti v letu 1974

V letu 1974 je bilo prijavljenih vseh iznajditeljskih predlogov 70. V primerjavi z letom 1973 je to število večje za 20 predlogov. Glede na število zaposlenih v delovni organizaciji ob koncu leta 1974, ki je znašalo 3553 pomeni, da prideta na 100 zaposlenih delavcev približno dva iznajditeljska predloga.

Od 70 prijavljenih predlogov je komisija 37 predlogov dokončno rešila. Od teh je 16 predlogov odklonila, 21 pa sprejela. Od sprejetih je 19 koristnih predlogov in 2 tehnični izboljšavi. Od vseh rešenih predlogov je le pri enem finančna služba lahko izračunala gospodarsko korist, ki znaša 10.589,00 din. Pri vseh ostalih 20 predlogih se gospodarske koristi ni dalo izračunati, niti ni bila ocenjena, zato je bila zanje avtorjem izplačana enkratna nagrada. Skupni znesek, ki je bil avtorjem izplačan za enkratne nagrade je znašal 24.453,61 din.

Poleg predlogov, prijavljenih v letu 1974, je komisija obravnavala še tiste predloge, ki so bili prijavljeni že prej, pa niso bili dokončno rešeni. Takih predlogov je bilo 29.

Skupaj obravnavanih predlogov v letu 1974 je bilo torej 99. Celotna slika vseh teh predlogov je prikazana v razpredelnici na koncu poročila.

Do 12. 8. 1974 so predloge obravnavale komisije po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela. Zaradi prezaposlenosti predsednikov in nepravilnega odnosa do te dejavnosti s strani določenih služb ali posameznikov, ni delo potekalo tako kot bi moralo glede na pravilnik o iznajditeljski dejavnosti. Z 12. 8. 1974 je začela delati centralna komisija, ki obravnava iznajditeljske predloge celotne delovne organizacije. Od 12. 8. 1974 do konca leta 1974 se je ta komisija 11 krat sestala in obravnavala 21 predlogov. Komisija dela dovolj ažurno, težave pa so še vedno v zvezi s prekoračitvijo rokov, ki se pojavlja glede na zadolžitve posameznim službam ali oddelkom s strani komisije.

Prejšnje komisije pod tozd, svojega dela še vedno niso opravile.

Za področje tozd TAP je ostalo nerešenih 9 iznajditeljskih predlogov. Za dva bi moral sklicati predsednik komisije sestanek in sicer za enega že v maju 1974, za drugega pa junija 1974. Pri ostalih sedmih pa čaka komisija na odgovore v zvezi z zadolžitvami, katerim je rok potekel npr. 15. 4. 1974, 30. 4. 1974, 15. 5. 1974. RTI — oddelk za teh-

nološko dokumentacijo, ki vodi evidenco na področju iznajditeljske dejavnosti, je po telefonu in pismeno urgiral odgovore (nazadnje 10. 1. 1975), ki jih pa ni dobil do pisanja tega poročila.

Na področju tozd TTI je zadeva še bolj zanemarjena. Nerešenih predlogov je 20. Za rešitev dveh je odgovorna komisija oz. predsednik, za ostalih 18 pa so odgovorne določene službe, oddelki oziroma v dveh primerih avtorji. Roki izvršitev nalog, ki jih je komisija določila, so pri nekaterih potekli že npr. 20. 5. 1973, 6. 6. 1973, 30. 9. 1973, 20. 11. 1973, 21. 12. 1973, 15. 1. 1974, 31. 1. 1974 itd. Na urgence oddelka za tehnološko dokumentacijo tako po telefonu kakor tudi pismene, ne dobi mo odgovorov.

Se nekaj neobičajnih podatkov: Najvišja nagrada za iznajditeljski predlog, izplačana v letu 1974 je znašala 40.239,47 din, najnižja 100,00 din, poprečna vrednost nagrade za rešene predloge pa je znašala 3.636,60 din.

Razpredelnica številčnih podatkov za iznajditeljske predloge:

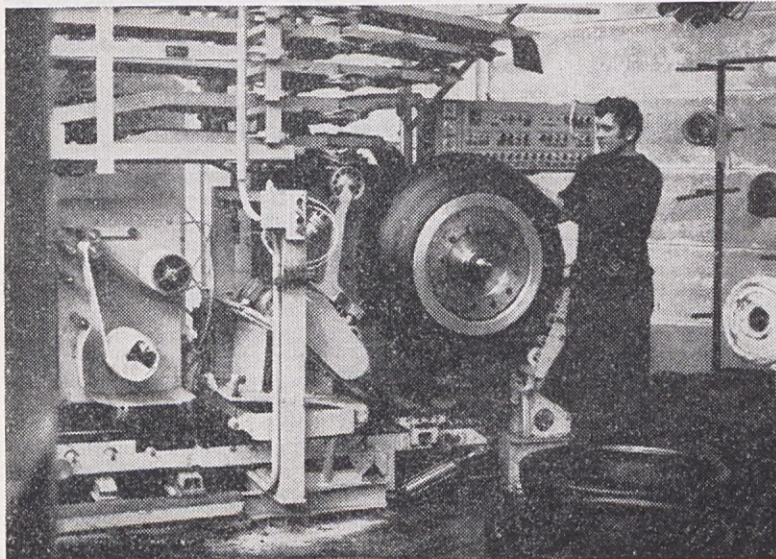
1. za prijavljene leta 1974	
— prijavljeni predlogi 1974	70
— rešeni predlogi 1974	37
— tehnične izboljšave	2
— koristni predlogi	19
— odklonjeni predlogi	16
— gospodarska korist predlogov	10.589,00
— izplačane nagrade	24.453,61
2. za obravnavane leta 1974	
— obravnavani predlogi 1974	99
— rešeni predlogi	69
— tehnične izboljšave	8
— koristni predlogi	34
— odklonjeni predlogi	27
— gospodarska korist predlogov	3.508.033,73
— izplačane nagrade	152.737,48

Nadja Markun

Denar kroži

Saj veste, kajne, da je Sava imela — včasih celo svoj počitniški dom ob morju? Skromen, pa vendar. Prodali smo ga — ker je bila z njim sama izguba. Za približno sto dvajset starih milijonov.

Imeli smo pripravljene načrte zgraditi novega, boljšega, lepšega... Imeli smo celo načrte, zemljišče... Pa je bilo premalo denarja, vedno premalo. Sto dvajset milijonov pa kroži. Med obratnimi sredstvi. To-liko časa, da bomo pozabili na svoj dom in denar.

Racionalnejše poslovanje v vseh skupnostih TOZD

45. občni zbor gasilcev Sava

Že kar v navadi je, da se spomladi vrstijo občni zbori družbenopolitičnih organizacij in različnih društev. V komaj 10 dneh sta se tudi v Savi zvrstila dva pomembna zbora, in sicer sindikalna konferenca (o tem pišemo na drugem mestu) ter občni zbor gasilcev Save.

Moram reči, da me je prav prijetno presenetila odlična organizacija tega srečanja od urejenosti prostora do udeležbe in celotnega programa zborovanja. Gasilci so povabili tudi glavnega direktorja Save Filipa Majcna ter direktorje skupnosti tozdov. Predvsem pa je bilo lepo videti nekatere starejše člane — gasilce, med njimi tudi šest, ki so bili pravzaprav ustanovitelji industrijskega gasilskega društva v Savi. Poleg teh in pa gasilcev Save so se občnega zbora udeležili še gosti, predstavniki gasilskih društev Stra-

poudaril, da so lani prav gotovo naredili največ na področju požarne zaščite v podjetju in pri izobraževanju svojih kadrov. Dejal je, da gasilce še posebej v tem času čakajo velike in odgovorne naloge, t. j. zagotoviti varnost imetja, povezovanje s civilno zaščito ter drugimi organizacijami za vseljudsko obrambo domovine.

Tov. Čeferin je še poudaril, da so bile številne akcije v preteklem letu namenjene ustreznosti strokovni usposobljenosti gasilcev, da posežejo povsod, kjer bi bilo to potrebno.

Nato je tajnik gasilskega društva Janez Dolinšek informiral prisotne o številu članstva, o strukturi, o sprejemanju novih članov, o sejah upravnega odbora in drugo. Poveljnik Vovk Pavel pa je povedal, da so lani imeli savski gasilci 15 suhih vaj, 10 mokrih vaj v obratu II in

Člani savskega prostovoljnega gasilskega društva so se zbrali in ocenili svoje delo ter spregovorili o nalogah, ki jih čakajo

žišče, Bitnje, Breg ter iz podjetij Iskre in Tekstilindusa, Zavoda za tehnično in reševalno službo in Občinske gasilske zveze Kranj.

Marjan Čeferin, predsednik gasilskega društva Sava, je prebral poročilo o enoletnem delu gasilcev ter

2 mokri vaji v obratu IV. Potem so imeli vaje z vodnim topom in še več takih. Lani je bilo v Savi devet začetnih požarov, ki so bili vsi v kali pogašeni, kar resnično lahko pripišemo dobri organiziranosti gasilcev pa tudi izobraževalnim akcijah, ki so namenjene de-

Na občnem zboru gasilcev Sava je Marjan Čeferin v imenu gasilske zveze Slovenije izročil Brunu Skumavcu in ...

... Rudiju Nadiževcu plaketo, s katero sta imenovana dobila naziv višjega gasilskega častnika

lavcem, ki delajo na nevarnih delovnih mestih. Nato je podal svoje poročilo tudi Štefan Luštrek, vodja poklicnih gasilcev. Opozoril je, da zares lahko rečemo, da je bilo na področju požarne varnosti v Savi precej narejenega, prav gotovo pa bo treba še veliko narediti, predvsem zato, ker se podjetje močno širi in rastejo novi obrati. Proizvodnja v Savi pa je v glavnem vsa požarnostno nevarna, zato je predlagal, da samoupravni organi Save v letošnjem letu namenijo precej več sredstev za nabavo ustrezne opreme in za izobraževanje kadrov.

Po teh poročilih je bila razprava, v kateri so opozorili na posamezne pomanjkljivosti v enotah, tozdih, o nepravilnostih, ki se še dogajajo v Savi, npr. neprehodne poti, založeni gasilni aparati, kajenje na nedovoljenih mestih, zlivanje odpadnih vnetljivih snovi v odtočne kanale, itd.

Inž. Bruno Skumavec je npr. opozoril, da je od vseh zaposlenih v Savi le 4,5 % usposobljenih za požarno varnost absolutno premalo in da bo še posebej na tem področju treba takoj ukrepati.

Tov. Rudi Nadiževac je dejal, da sodi v požarno preventivo tudi urejanje delovnih pogojev, da pa je 44 milj. S din, ki smo jih dali lani za gasilstvo, premalo. Menil je, da

je že en sam požar, ki ga ne bi uspeli pogasiti, lahko uničil za 10 milijard imovine. Res pa je, je menil tov. Nadiževac, da se vse ne da urediti z denarjem in da veliko lahko rešijo usposobljeni ljudje. Dejal je še, da ne bi bilo slabo, če bi pripravili celo samoupravni spozrazum o požarni varnosti. No, to je nekaj osnovnih podatkov z minulega občnega zbora gasilcev Save, v eni prihodnjih števil glasila pa bomo pripravili obširnejšo informacijo.

Ta zapis pa ne bi bil celovit, če ne bi povedal, da je v razpravi sodeloval tudi glavni direktor Save tov. Filip Majcna, ki se je zahvalil za povabilo in dejal, da mu bo neposredna informacija s tega občnega zbora najbolj koristila pri spoznavanju problematike, uspehov in prizadevanj savskih gasilcev.

Gasilska zveza Slovenije je na predlog savskih gasilcev in občinske gasilske zveze Kranj podelila dipl. inž. Brunu Skumavcu in inž. Rudiju Nadiževcu naziv višjega gasilskega častnika, ki je izredno visoko priznanje. Sicer pa ni dvoma, da sta ga zaslužila, saj že dolga leta z velikim zanosom in prizadevanjem delata na utrjevanju gasilstva v Savi in sploh na področju požarne varnosti.

J. Štular

Nekatere strokovne službe

(Nadaljevanje z 2. stran)

topnevmatike je s preselitvijo dela razvojno-tehnološkega instituta dobila nekaj prostorov, ki jih bo uporabila v svoje namene. Tehnična služba je izpraznila 4 prostore v priključku tehnične hale. Prepričani smo, da jih bo Tovarna tehničnih izdelkov vsaj delno uporabila za razširitev ženske garderobe, ki je sedaj zelo utesnjena.

Nekaj prostora v novi stavbi je dobila tudi finančno-računovodska služba, ki je v sestavi Polikema, tako da je na razmeroma majhnem prostoru nastanjena kar pisana družščina.

Tako so s preselitvijo kadrovske in dela sklošne službe iz upravne stavbe dobile svoj življenjski prostor strokovne službe Polikema, ki bodo tako lahko uspešneje pričele delovati v korist vseh združenih temeljnih organizacij združenega dela.

Seveda pa ne moremo trditi, da so dobile preseljene strokovne službe več prostora, kot so ga imele doslej. Posebno nekateri prostori so zelo nabiti in dovoljujejo samo omejeno gibanje. Na drugi strani je pa tudi res, da se bo treba v novo okolje zživeti, spoznati sosede in ustvariti novo sožitje, saj pravijo, da gre pohlevnih ovac precej v en hlev.

Silvo Mravlje

Zal dvorana Prešernovega gledališča ni vedno tako polna kot je bila tokrat

Bunjevski plesi, so navdušili

Belokranjske plese imajo naši folkloristi gotovo najbolj uigrane

Tončka Marolt bdi tudi nad našo skupino

Ob 10-letnici naše folklorne skupine

»Ime SAVA ste ponesli v svet«

Jubilej. Naj bo kakršenkoli, se razen jubilaranta le malokdo spomni na pot, ki jo je jubilarant prehodil. Pogledjte, v Savi smo že v teh dveh mesecih novega leta slavili tri, štiri, pet jubilejev. Najprej so se dobili Savčani — petdesetletniki, nato gumarke, ki so dvajset let v Savi, nato je bil srebrni jubilej samoupravljanja. Pred nedavnim so proslavljali folkloristi.

Pripravili so zares lepo predstavo v Prešernovem gledališču in pokazali, da so poleg kulturnega delovanja tudi tenkočutni ljudje. Povabili so vse, ki so imeli v preteklih desetih letih »prste vmes« pri delovanju folklorne skupine.

Sicer pa naj se vrnem na začetek. V kilometrih in urah se ne da izraziti, koliko korakov je bilo narejenih v desetih letih. A prav gotovo so peš obšli našo dobro, staro zemljsko kroglo. In nekaj let bi tik-takale ure — merilniki vaj, nasto-

ne samo zadovoljstva. Tistega, pravega, ko človeku vzdrhti srce v spoznanju, da si nekoga razveselil, spodbudil, ga pritegnil iz osamelosti ali kdove kakšne bolečine. Pa tudi tistega zadovoljstva, ki napolni delovnega človeka v čuteče bitje, ko mu daš nekaj, kar potrebuje kakor kruh. In ko to uspe posamezniku ali skupini — tedaj spozna, da niso več važne ure, ne kilometri. Tedaj ve, da ga ljudje potrebujejo.

Bil sem na številnih nastopih savske folklorne skupine. Opazoval sem obiskovalce. Mlade in starejše, preproste ljudi in izobražence. Ko na odru zadoni pesem, ko se v ritmu polke zavrtje fantje in dekleta, ko osem krepkih, korenjaških mož zapoje ali pa tamburaši Bisernice pozvončkajo ter popeljejo v Belo krajino — tedaj vse oči iz dvorane strme, vsa ušesa so napeta.

Kaj bi dal, sem včasih razmišljal, da bi vedel, kaj se vsakemu v tistem trenutku podi po glavi. Pa si mislim: glej, tamle mati, ki v tem trenutku primerja enega od teh s svojim otrokom, s hčerko ali sinom. Tam, tisto mlado dekle vidi svojega fanta, fant dekle... In kdor nima nikogar, je morda žalosten... Kakor je komu življenje postlano.

Ko odpojejo, odplešejo, odigrajo, še kako dobro čutijo, ali so segli do srca, ali smo se razumeli med seboj. Kajti to je najvažnejše. To namreč, da potrebujemo drug drugega. Oni, sami zase, bi se kmalu napeli in naplesali.

Bil sem tudi na njihovem jubilejnem nastopu. Bil sem vesel, navdušen pa tudi ganjen. Misli, ki sem jih napisal spodaj, so šle skozme in še več. Prijeten občutek sem imel, da tudi drugim gotovo večini v dvorani. Skoraj polni dve uri, pa se je marsikdo vprašal, ali je že konec. Ladko Korošec, prvak ljubljanske Opere, njihov in naš gost, je prav gotovo tudi prispeval k svečanosti. Da lepo poje sploh ni vprašanje. Razveselila nas je tudi njegova sproščenost in toplina, s katero je pel.

Gostov je bilo sploh precej, a vendar mislim, da je največ pomenila Tončka Marolt, ki kljub svojim letom sodeluje s slovenskimi folklornimi skupinami in bdi nad njimi kot nad piščančki.

No, skromno priznanje folkloristom za vse, kar so naredili za nas, za našo delovno organizacijo, smo jim dali. V imenu delavcev Save jim je glavni direktor Filip Majcen poklonil originalni kolovrat in veliko majoliko.

»Iz hvaležnosti, ker ste ponesli naše ime, ime Save širom po naši ožji in širši domovini in tudi v tujino.«

Potem pa smo se skupaj veselili.

J. Štular

Ladko Korošec je veliko prispeval k lepemu večeru

pov, razgovorov, priprav. Nekaj ur, dni, mesecev (kdo ve), bi se namerilo tudi žalosti, jeze... Pa vendar vem, da vse pokrivajo le trenutki veselja, uspehov, zadovoljstva. Pa

Sava za slovenski kulturni praznik

8. februar, obletnica smrti enega največjih Slovencev, pesnika, revolucionarja in misleca, dr. Franceta Prešerna.

Te obletnice Slovenci ne posvečamo spominu našega velikega pesnika, ampak smo v spoštovanju do njega izbrali ta dan za slovenski kulturni praznik.

Ko govorimo o Prešernu, ne moremo mimo številnih njegovih naslednikov, velikih sinov slovenskega naroda, kot so Levstik, Cankar, Zupančič, Gradnik, Kosovel in še veliko drugih, ki so ustvarjali slovensko književnost in jo postavili na tako raven, da se lahko kosamo z evropskimi in svetovnimi literarnimi ustvarjalci.

Naš veliki pesnik Prešeren je svojo izjemno izobrazbo, imenitne misli in vse svoje goreče srce posvetil teptani slovenski domovini, ponižani in dolga stoletja zasluženi in v svojih pesmih izpovedal toliko resnic, da jih še danes s spoštovanjem in zavzetostjo prebiramo. Bil je s srcem in dušo pesnik in zavedal se je svojega poslanstva. Proslavljal je v pesmih vse, ker je v življenju kljub strašnemu in gnusnemu, vendarle lepo in vredno življenja in človeka.

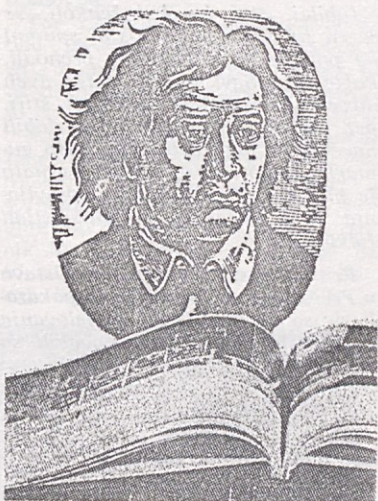
Kljub težavam in osebnim odpovedim je ustvarjal in razvijal našo kulturo, kulturo malega, zaostalega naroda na evropskem razpotju, vedno ogroženega in zatiranega od germanskih sedov. Ni se bal izpovedati svojih misli. Pošten in dosleden kot je bil, zaradi takratne habsburške oblasti ni mogel doseči svojih življenjskih ciljev. Niti v ljubezni niti v poklicu ni bil srečen. Vse svoje življenje pa je iskreno sočustvoval s ponižanimi in osamljenimi.

Nikdar umirjen, nikdar srečen, vendar nikdar pokorjen je umrl v Kranju pred 126. leti in nam zapustil neprecenljivo dediščino.

V spomin nanj in da bi Slovenci znali ohraniti njegovo kulturno dediščino, smo obletnico njegove smrti proglasili za slovenski kulturni praznik.

V vseh središčih naše ožje domovine so svečano proslavili slovenski kulturni praznik. Tudi Prešernovo mesto se je velikemu pesniku oddol-

žilo. V okviru tedna slovenske drame je letos sodelovalo kar 11 gledaliških skupin. Odprtih je bilo več likovnih razstav. Prešernovo gledališče pa je v času tedna slovenske

drame pripravilo razstavo sodobne drame slovenskega gledališkega lepaka.

Tudi v Savi smo skromno prispevali k praznovanju slovenskega kulturnega praznika. Kulturna komisija in komisija za idejnopolitično delo pri organizaciji ZSM Sava je v petek, 7. februarja, organizirala javno tribuno z naslovom »Kultura.« V uvodu so v kratkem kulturnem programu sodelovali mladi recitatorji iz osnovne šole Lucijan Seljak iz Stražišča z recitalom o Prešernu. Po kulturnem programu pa je direktor Prešernovega gledališča odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih postavili mladi iz Save. V skoraj enournem sproščenem razgovoru so mladi dali vedeti, da jim ni vseeno, kam vodi naša kulturna politika, da jim ni vse eno, koliko denarja je potrebno odšteti posamezniku, ki si želi izvirne slovenske pisane besede, saj na knjižnem trgu lahko zasledimo drage izdaje, ki si jih ne more privoščiti vsak žep.

Pogovarjali so se tudi o tem, da je že skrajni čas, da vsa poplava zelene literature (šund) izgine s polic kioskov in drugih prodajaln in od-

stopi mesto cenanim izdajam domače izvirne literature.

V sklepnem delu javne tribune pa so sklenili, da to ni zadnje tako srečanje, da je potrebno organizirati še boljše in širše javne razgovore o kulturni problematiki in resnično približati kulturo delovnemu človeku.

L. Mraz

Naš gost

Andres Valdes

Ljubljčan s Kube

Na sobotnem kvizu — na temo 25 let samoupravljanja v Savi — je nastopil tudi svetovno znani pantomimik Andres Valdes. Občinstvu se je predstavil s svojimi uspešnimi točkami Kadar glava ne uboga, Policaj, Nogometar in Ribič. S svojim nastopom je navdušil prenapolnjeno koncertno dvorano v Delavskem domu in požel vse priznanje publike.

Zato se mi zdi prav, da ga pobliže spoznamo. V naslovu sem napisal Ljubljčan s Kube; Andres Valdes se je namreč rodil v Havani, glavnem mestu Kube. Ze kot štirileten deček se je predstavil občinstvu kot plesalec v cirkusu in nadaljeval z nastopi na otroških prireditvah. S tem je bila izbrana smer njegovega

sorju Etiennu Decrouxu. Andres ni miroval, nastopal je, gostoval v Belgiji, Italiji, Svici in sodeloval tudi na mednarodnem festivalu pantomime leta 1962 v Berlinu. Ze v letu 1964 pa se je preselil v Ljubljano, kjer predava na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo. Njegovi nastopi se vrstijo tako na televiziji, v filmu kot v gledališču. Z njimi si utira pot med najširši krog občinstva.

Menim, da smo vsi, ki smo ga videli na naši prireditvi, v oceni enotni: njegov nastop nas je vse navdušil in prispeval velik delež k zanimivosti in pestrosti oddaje, ki so jo mladi posvetili 25. obletnici našega samoupravljanja. Andres Valdes pa nam je z kretnjami in mimiko pričaral svet, ki ga ne vidimo vsak dan, svet poln poezije, groze ali pa začudenja. Vse to pa lahko pričara samo mojster-umetnik, kakršen je Andres Valdes.

L. Mraz

Vest

Nova organizacija informiranja v Savi

Skladno z razvojem delovne organizacije pripravljamo tudi izpopolnjen način informiranja v Savi. Čeprav delamo v oddelku za informiranje štirje delavci, ne moremo več pokrivati vseh področij življenja in dela v kolektivu. V skupnosti tozdogov in tozdih bi radi pridobili sodelavce, ki bi nas redno ali priložnostno obveščali o dogajanjih pri njih. Vse večkrat se namreč zgodi, da gre do dogodka, ki bi bili pomembni ali zanimivi za vse v Savi — mimo nas, ker ne zvemo zanje.

Morda pa je tudi med vami, ki boste prebrali tole vabilo, kdo, ki bi bil pripravljen sodelovati pri informiranju. Oglasite se in pogovorili se bomo!

Na javni tribuni ob slovenskem kulturnem prazniku v Savi

življenjskega dela. Končal je igralno akademijo in postal plesalec-igralcec. Leta 1954 je odpotoval v Mehiko in se začel aktivno ukvarjati s pantomimo. V Mehiki je nastopal v filmu, na televiziji in v gledališču. Najbolj znana je bila televizijska oddaja Kubanske večerne, ki ga je leta 1958 pripeljala v Ameriko, kjer je podpisal pogodbo za dva kratka filma. V Ameriki je nastopal tudi kot komik v ansamblu s Kube. Po dveh letih dela v Ameriki se je odločil za stari kontinent in odpotoval v Evropo. V Parizu je ostal pet let in se povsem posvetil pantomimi in mimu. V tem času se je posvetil študiju pantomime pri svetovno znanem profe-

Savčani izven Save: Mihael Petek

Kaj zbiram in zakaj?

Preteklo je že nekaj časa, odkar sem obljubil, da bom napisal nekaj vrstic o svojem konjičku.

Moj hobi je zbiranje drobiža. Zakaj pa ravno drobiža, se bo kdo vprašal.

V »samoupravni« slovenščini bi rekel, da zaradi delitve dela. Zena se je namreč odločila, da bo zbirala najnovejši jugoslovanski papirnati denar, in sicer predvsem tistega, ki je v modnih barvah naših bankovcev. To sta pa rdeča in zelena, ker sta rjava in modra že namenjeni za papirnati drobiž. Sodobne žene dajo pač mnogo na barvo in »številko« denarja. Tako, vidite, sem ostal pri drobižu. Da mi ga pa ne more nihče zapraviti, zbiram le takega, za katerega ni mogoče pri nas ničesar kupiti, t. j. že neveljavnega ali pa drobiž iz drugih držav.

Nekateri zbiralci, ki jih strokovno imenujemo numizmatiki, se odločajo za zbiranje denarja iz določenega obdobja, drugi za kovance posameznih držav, npr. Jugoslavije, Avstrije, Rusije itd., tretji spet hočejo samo srebrnike; pač, kakor je komu všeč in kolikor je pripravljen žrtvovati za ta hobi. Zase sem izbral najcenejši način. Ostal sem pri zbiranju navadnega različnega drobiža, ki je lahko iz železa, niklja, aluminija, bakra ali kake druge kovine, glavno da predstavlja določeno državo.

Kdaj sem začel? Prve novce mi je dal pokojni tast, ki jih je po prvi svetovni vojni prinesel iz Turčije. Tako se je začelo. Danes mi pri tem poslu krepko pomaga tudi sin.

Kako zbiram? Načinov je več. Ostal sem pri cenejših. Načeloma kovance zbiram z zamenjavo, velik del pa jih tudi »nažicam«. To je zelo enostaven postopek, ki poteka takole: ko izvem, da je bil kdo, ki ga poznam, izven meja naše države, ga poprosim, naj obrne žep in če najde kak novce, ki ga ni utegnil zapraviti ter ga tudi ne misli hraniti, naj ga prispeva v mojo zbirko. Na ta način so mi že prispevali nekateri člani naše »folklore«.

Drugič pa se zgodi, da slučajno »pade sekira v med«. Tako je bilo pred kratkim. Tovariš Mraz mi je dejal, da ima njegov brat nekaj kilogramov italijanskega drobiža iz

Kovanci iz Kitajske, Mehike in Burme.

druge svetovne vojne, naj pogledam, če je kaj zame. In res je bilo. Vsi trije, tj. dva Mraza in jaz, smo sedli za mizo in pričeli zbirati (približno tako, kot sem moral v otroških letih izbirati z mamo fižol, le da takrat nisem bil prav nič navdušen zbiralec) in nabrali kar čeden kupček drobiža. Predolgo bi bilo, če bi opisoval še druge načine razvijanje tega »športa«.

Ali zbiram še kaj drugega?

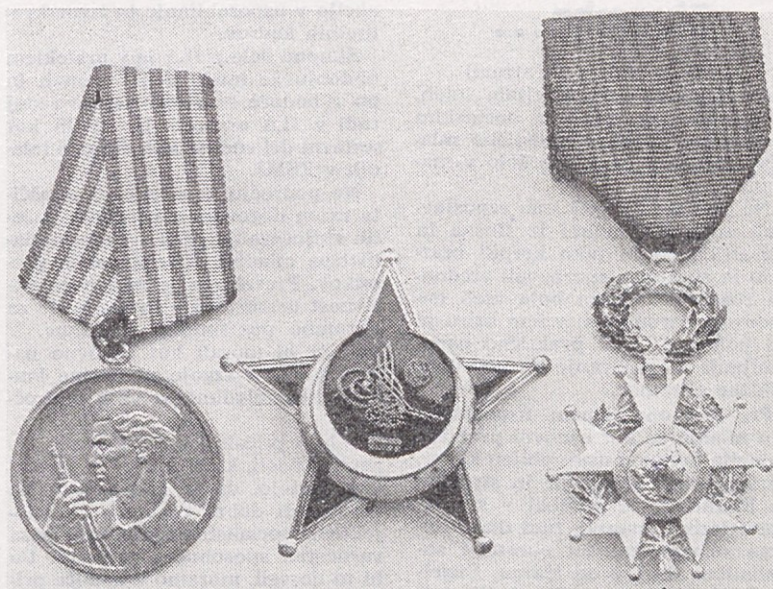
Se marsikaj. Med ostalim tudi novoletne čestitke, ker so med njimi včasih prav lepe reprodukcije slik znanih slikarjev in otroških risb.

Imam pa še nekaj starih medalj, za katere sem »obral« bližnje in daljnje sorodnike, kot npr. starega očeta, ki se je še v prejšnjem stoletju pretepal s Turki, tasta, pa prijatelje in znance.

Vprašal boste, kakšne koristi imam od vsega tega. Zame je to duševna sprostitve, obenem pa prilika, da se nekaj novega naučim.

Ima še kdo drug kakšne koristi?

Ima! Stalni »izkoriščevalec« zbrana drobiža, medalj in čestitk je moja žena, ki uporablja posamezne

Naš sogovornik ima tudi bogato zbirko medalj. Na sliki: Jugoslovanska medalja za hrabrost, turška zvezda in francoski red LEGIJE ČASTI

primerke kot učni pripomoček pri pouku zgodovine.

Naj zaključim. Moj hobi mi sicer ne prinaša materialnega dobička, ima pa toliko večjo rekreativno in

izobraževalno vrednost, ki je v tempu današnjega življenja, kjer človek sam sebe skoraj več ne dohaja, vse-kako koristna.

Mihael Petek

Obljubljeni razgovor

Ivanka Zeni

Ivanka Zeni je že 29 let v Savi, delala je v brizgarni, potem pri konfekciji velopláščev, zadnja štiri leta pa je v cevarni pri adjustaži cevi.

Ko sva jo s sodelavko obiskala, se ji je stroj za zvijanje cevi ravno ustavljal. Lepo zvito cev je zvezala s polivinilastimi trakovi, jo položila na mizo, na precejšen kup lepo zvitih cevi.

Kakšno je vaše delo, Ivanka? sem jo povprašal.

Vse cevi moramo temeljito pregledati, predno jih spakiramo. Vse napake, ki jih zasledimo, izrežemo.

zaradi pogojev dela se mi zdi, da bi na tem delovnem mestu lahko bili malo bolj plačani. Razlike v delovnih pogojih pa kljub temu so. Nimamo več toliko ročnega dela. Tudi ta strožček za zvijanje cevi je nov in nam je v mnogočem olajšal delo.

Ali se je po vaši oceni Sava zelo spremenila?

Do dolgo sem že v Savi in se mi zdi, da je Sava kar preveč napredovala. Včasih nas je bilo manj in smo se boljše razumeli. Danes dela vsak svoje delo in se ne meni dosti za drugega. Je pa to v določenih primerih bolje. Veliko nas je in vsak je drugačen. Nekateri so previdni, drugi tihi in obratno. Odnosi pa bi bili lahko boljši. Še dobro, da imamo veliko dela, za katerega vsak posameznik tudi odgovarja. Disciplina je in tudi mora biti, tako delovna kot tehnološka. Če ne bi bilo discipline, se mi zdi, da včasih tudi delali ne bi.

Tudi za vas ženske se je v Savi veliko spremenilo?

Petindvajset let sem delala na 3 izmene in sem sedaj, ko delam na dve, tudi bolj zadovoljna. Danes dela v cevarni le nekaj žensk v nočni izmeni, in to na strojih, kjer delo ni tako težko. Pa tudi to se bo uredilo.

In kako v privatnem življenju?

Moram reči, da sem kar zadovoljna. Imam pridno hčerko, ki mi ne dela preglavic. Doma imam vedno dosti dela kot vsaka gospodinja, tudi nekaj malega mi zraste na vrtu, ki ni velik, je pa zdravo, da grem vsaj večkrat na zrak in se malo zamotim. Čeprav se v podjetju in doma počutim dobro, bi vseeno že rada odšla v pokoj. Sicer pa želim boljši osebni dohodek vsem, saj smo potem vsi zadovoljni.

Ivanki želim še veliko zdravja, boljši osebni dohodek in dobre odnose s sodelavci.

L. Mraz

Tov. Petek ima v svoji zbirki tudi črnogorsko medaljo Milosa Obilica za hrabrost iz leta 1851

Obramba...

(Nadaljevanje z 10. strani)

be v delovnih organizacijah, šolah, krajevnih skupnostih in občinskih komitejih Zveze socialistične mladine Slovenije politično šolo v malem.

Na pohodu AVNOJ smo vzpostavljali stike z mladimi iz Bosne in Hrvatske, da bi tako krepili bratstvo in enotnost, spoznavali vrednosti revolucionarnega boja vseh narodov in narodnosti; v tem oziru je bil pohod AVNOJ praktično usposabljanje za delovanje na področju ljudske obrambe.

Pri idejnopolitičnem usposabljanju mladih se kot osnovni problem pojavlja premalo usposobljen kader, pomanjkanje teoretične in strokovne literature, še posebej v slovenskem jeziku, manjka tudi dialektičnega razvoja zamisli obrambe socialistične družbe od Marxa, Engelsa, Lenina pa vse do današnjih dni. Pri tem moramo opozoriti na vprašanja zastopanosti Slovencev v aktivnem starešinskem sestavu JLA. Že dolgo poudarjamo, da vprašanje kadrov le ni slovenski problem, in še posebej problem ZSMS, kot ga želi nekateri prikazati, pač pa jugoslovanski problem, ker gre za del problema kadrovske politike delavskega razreda. Večje obveznosti bi morala ZSMS v bodoče prevzemati tudi pri kadrovanju mladih v šole rezervnih vojaških starešin. V to smer bo morala v bodoče tudi ZSMJ usmeriti svojo idejnopolitično akcijo.

Uspešnost idejnopolitične akcije se je v prejšnjem meri kazala v prisotnosti mladih, še posebej mladink, v komisijah in svetih ljudske obrambe pri ostalih družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih, kar je imelo za posledico premajhno uskladenost in enotnost akcije ter premajhno poznavanje konkretnih rešitev v posameznih sredinah ter premajhen vpliv mladih na njihovo dograjevanje in spreminjanje. ZSMS mora v bodoče pokazati večjo lastno pobudo in sprejeti boj z vsemi tistimi, ki vlogo ZSMS v obrambnih pripravah omalovažujejo ali jo ocenjujejo kot pomembno le v besedah.

Poleg idejnopolitičnega usposabljanja ne smemo pozabiti tudi na strokovno usposabljanje za oborožen odpor, ki je prevladujoč dejavnik odpora proti možnemu napadalcu. Pri tem so do sedaj igrala pomembno vlogo specializirane organizacije in društva, ki vključujejo mladino; mladino smo usposabljali tudi ob občasni mladinskih akcijah in akcijah skupaj z JLA in Zvezo rezervnih vojaških starešin. Najbolj usposobljenim in pripravljenim mladincem je bilo omogočeno vključevanje v teritorialne enote (tisti, ki niso služili vojaškega roka).

Se vedno je neresen pravni položaj prostovoljca, ki ga znotraj republik ne moremo urediti. Stališče o tem bi moral zavzeti zvezni sekretariat za narodno obrambo. Te oblike strokovnega usposabljanja so za mladega človeka na določeni stopnji psihofizičnega razvoja privlačne, so pa tudi veliko finančno in materialno breme, še posebej pa za zato pooblaščen institucije, zato predlagamo, da se glede financiranja v najkrajšem času dogovorimo. Novo kvaliteto predstavlja zamisel celovitega usposabljanja mladih za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito od osnovne šole do služenja vojaškega roka, čeprav moramo tu še posebej usmeriti svojo politično

akcijo v usposabljanje in izvor kvalitetnih kadrov.

Skupno delo z JLA je v preteklem obdobju že imelo velik razmah in bo v bodoče še večje, ker so sedaj tudi v JLA organizacije ZSMS kot sestavni del enotne organizacije mladih v ZSMJ.

Na področju družbene samozaščite razen dogovora o osnovnih načelih vključevanja ZSM v Zvezo socialistične mladine dosegli večjih premikov. Prevečkrat je bila naša aktivnost usmerjena v zavarovanje za obrambo pomembnih podatkov. V bodoče bi morali kot osnovno nalogo prevzeti vzgojo varnostne kulture med mladimi na vseh področjih.

Veliko pričakujemo od čvrste organiziranosti, kajti analize iz preteklosti kažejo, da je bila takrat, ko smo imeli dobro organizirane subjektivne socialistične sile, tudi naša varnostna sposobnost največja. Da bi to dosegli, moramo v bodoče pripraviti čim več konkretnih oblik in akcij. Moramo poudariti, da smo eno od tako široko zasnovanih akcij v ZSMS imeli, ko smo mladino vključili v uresničevanje nalog s tega področja v času priprav in izvedbe IX. kongresa ZSMS.

Mladi Jugoslavije se bomo skupaj borili za mir in enakopravnost narodov doma in v svetu.

S skupnimi močmi se bomo zavzemali, da bomo v primeru tuje agresije ustvarili nepreohodno, nepremagljivo deželo.

ZAHVALA

Dolžnost mi je, da se zahvalim vsem članom upravnega odbora industrijskega gasilskega društva v Savi, še posebno predsedniku tov. Marjanu Čeferinu za prelep šopek cvetja, ki so mi ga podarili ob 45 letnici obstoja industrijskega gasilskega društva v Savi.

Vsem najlepša hvala

Ivan Petrič

Akcijo

Človek ne živi samo od kruha

bomo ponovili v manjšem obsegu še ta mesec zato, da bi omogočili organiziran nakup knjig tistim, ki bodo za 8. marec morda razveselili ženo, mater ali dekle s knjižnim darilom. Seveda pa boste lahko kupili tudi knjigo zase osebno, za svojega otroka, vnuka. Na prodaj bodo knjige založbe Mladinske knjige s popustom 10% in tudi na obročno odplačilo. Tokrat bo novost prodaje v tem, da boste lahko knjige tudi takoj dobili.

Pri tem vas želimo opozoriti predvsem na to, da ima založba Mladinska knjiga zelo lepe slikanice za najmlajše, najboljša mladinska dela domače in svetovne književnosti, letos pa bo kot nadaljevanje knjižne zbirke Naša beseda začela izhajati Sodobna beseda jugoslovanskih avtorjev. V prvem letniku bo zastopanih 9 slovenskih — Beno Zupančič, Pavle Zidar, Janko Messner, Primož Kozak in Gregor Strniša — in 5 jugoslovanskih avtorjev — Miroslav Krleža, Ivo Andrič, Mihailo Lalič, Ranko Marinkovič in Slavko Janevski. Knjige bodo okusno oblikovane in kar je še pomembnejše, opremljene bodo z izčrpnimi sprem-

Naš klicaj

Vlom v delavsko restavracijo — vlomilec znan

Zdi se neverjetno, da človek krade v lastni kuhinji. Pa je bilo vendarle res. Tja, kamor je hodil vsak dan zato, da si je potešil lakoto, se je napolnil tudi dne 30. 11. 1974 zvečer med 21. in 23. uro in vlomil najprej stranska vrata v skladišče. Tam ni dobil, kar je iskal. Vlomil je še vhodna vrata v skladišče, nato v bife, od koder je odnesel celoten iztržek iz blagajne. Po isti poti je odšel.

Za sodelovanje smo prosili UJV Kranj in skrbna raziskava je rodila sadove.

Storilec je bil Savčan, čeprav ne zasluži tega imena, saj so bili zara-

di njega osumljeni tudi pošteni Savčani. V imenu UJV Kranj in v našem se lepo zahvaljujem vsem, ki so brez pripomb in negodovanja pomagali odkriti storilca.

Ob tej raziskavi pa ni bil odkrit samo storilec, ki smo ga iskali. Hkrati nam je uspele odkriti tatu, ka je svojemu sodelavcu ukradel denar iz garderobne omarice.

Prav je, da se je večina Savčanov začela zavedati, da bomo take in podobne storice odkrili le s pomočjo poštenih ljudi, ki se zavedajo, da s tem opravljajo svojo dolžnost. Kako lepo bi namreč bilo priti v tovarno in pustiti svoje reči v garderobni omarici nezaklenjene in da bi jih ob koncu dela dobili nedotaknjene. Tega danes ni, toda morali bomo doseči vsaj to, da bo zaklenjena omara ostala zaklenjena. To bo mogoče doseči le ob budnosti vseh poštenih Savčanov.

Prav želimo, da bi čez čas lahko napisal, da ni več tatvin iz garderobnih omaric, da delavec ne krade več svojemu sodelavcu.

V kako neprijetnem položaju smo se v letu 1974 večkrat znašli, ko so prišli Savčani prijaviti v oddelek za zavarovanje podjetja, da jim je nekdo ukradel civilno obleko in tudi čevlje. Domov so morali v delovni obleki. Kako težko je bilo dati ljudem tolažilno besedo, ko so prijavili, da jim je bilo iz garderobne omarice ukradeno 10, 100, 2000 din in tudi več, bloki za malico, učencu gumarske šole bunda, čevlji in še in še bi lahko našteval. To nam ni v čast. Zato se moramo z združenimi močmi prizadevati, da bomo iz kolektiva izključili vse tiste, ki ne zaslužijo imena Savčan.

Iskrjni čas je tudi že, da pokažemo s prstom na tiste, ki uničujejo vse, kar vidijo okrog sebe. Pri tem mislim na objestneže, ki vsak dan uničujejo kopalnice, lijak, stranišča in drugo. Ni namreč dneva, da ne bi kdo odlomil vodovodne pipe, tuša, razbil ogledalo, razbil školjko, lijak ipd. Saj smo vendar sami prizadeti, ker se ne moremo po delu kulturno skopati ali umiti. Zgodilo se je, da podjetje, ki je pri nas delalo nove sanitarije ni moglo oddati prostora v uporabo, ker so vsak dan manjkale nove pipe, tuši in drugo.

V kopalnicah, straniščih je nešteto napisov, ki izražajo od najbolj gnusnih izrazov, obrekovanj do šovinističnih parol, skratka nekaj, kar človek ne more verjeti, če to ne vidi.

Zelo težko sem to napisal. Toda napisal sem z namenom, da se bomo Savčani složno uprli takim pojavom in resnično pokazali s prstom na objestneže, zato, da ne bomo sramote na kolektivu, da bomo imeli red in čistočo. Studen Blaž

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja uredniški odbor. Glasilo izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik Jože Štular. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461 interno 282. Tisk in klišej GP Gorenjski tisk Kranj.

List je oproščen temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

nimi besedami nekaterih najvidnejših literarnih zgodovinarjev in publicistov.

Opozorimo naj še, da bo tokrat na voljo še nekaj izvodov Mladega vedca (Od A do Z. Od Vikingov do astronautov) za otroke, Narava, Knjiga za vsako ženo itd.

Ugodnosti ob nakupu bodo enake: 10% popust, odplačilo na obroke (1-3), odtrgovanje od plače. Prvi obrok bo otrgan takrat, ko bo odplačano, vse od zadnje prodaje.

Knjige bo tudi tokrat prodajal Franc Feher iz Izobraževalnega centra, pomagal pa mu bo sodelavec Mladinske knjige iz Ljubljane.

Razpored prodaje:

24. 2. 1975

9. — 11. ure — Stara pošta

25. 2. 1975

8. — 11. ure — Tovarna tehničnih izdelkov — stara jedilnica

18. — 19. ure — stara jedilnica

27. 2. 1975

8. — 11. ure — Tovarna avtopnevmatike — nova jedilnica

18. — 19. ure — nova jedilnica

Ne pozabite! Knjige boste dobili takoj. Zinka Pivk